

DIRVA

THE FIELD
Nr. 45
Birželio-June 9, 1958
Cleveland, Ohio

Mylėjo savo žmones tėvų kalbą, Lietuvą...

Antano Olio atminčiai

K. S. KARIUS

New Yorke, Tautiniame Kongrese, dėl ligos nedalyvavo vienas to kongreso iniciatorių ir žymiausių tautininkų. Jo artimieji kalbėjosi, kad dalyvausią rudenyje Chicagoje, jo 60 metų amžiaus sukaustė iškilimėse. Bet štai, birželio 3 d. telefonas iš Chicago atnešė liūdną žinią — tą rytą Olis mirė...

Antanas Olis buvo ankstyvųjų Lietuvos išeivių sūnus, gimęs Chicagoje 1898 m. rugpjūčio 25 d. Tai buvo vienas iš nedaugelio čia gimusių, kurie nebijojo su savo tautos žmonėmis dirbti, kuris mylėjo savo tėvų kalbą ir Lietuvą, nors gaila, nepasitaikė proga ten apsilankyti. A. Olis buvo vienas iš tų vyrų, kuriems nepakenkė buvimas lietuviu nei mokslus išieiti, nei profesijai, nei paskiau aukštoje Amerikos politikoje pakilti.

Jo lietuviška veikla pasireiškė dideliais žygiais šio plataus krašto ribose, ypač kai sovietai 1940 metais okupavo Lietuvą.

Jo sumanymu, 1944 m. vasario 5-6 d., New Yorke, buvo rengiamas Amerikos Lietuvių Seimas Lietuvos laisvės bylai išskirti Amerikos visuomenėje. Seimo laiką nuskyrus ir agitaciją varant, Clevelande sausio 9 d. Olis sukvietė seimo rengimo komisijos suvažiavimą su New Yorko ir Clevelando nariais. Ir tą rytą, pradėjus posėdį, buvo pranešta, kad gaisro nelaimėje prezidentas Antanas Smetona mirė. Suvažiavimą komisija tokia žinia labai pritrenkė. Rengiamam seime Lietuvos Respublikos Prezidento dalyvavimas reiškė pilniausią pasisekimą. Dabar seimo likimas pasikeitė. Ar seimą atšaukti? ...

Nedaug galvojęs Antanas Olis, pasakė: "Seimą renkime Lietuvos Prezidento gedulo ženkle, pakviečiant garbės viešnia Prezidento našlę!" Visi sutiko — ir seimas Lietuvai Vaduoti Sąjungos veiklai davė virš \$4,000 aukų. Olis buvo pirmutinis LVS pirmininkas.

1945 m. kovo 24-25 d., Olio iniciatyva, surengtas pirmas didelis lietuvių saskrydis-misija sostinėje Washingtone, tartas tvirtas balsas prieš sovietų okupaciją Lietuvos. Tada Lietuvos byla buvo išjudinta nuo laikraščio skaitytųjų iki kongreso atstovų ir paties prezidento.

Po šios misijos, tuoj kilo mintis siųsti lietuvių misiją į San Francisco, kur gegužės-birželio mėn. buvo numatyta įsteigti Jungtines Tautas. Tam tikslui iš saskrydžio ir kitų aukų susidarė dar \$6,000 fondas.

San Francisco mieste, kur suvažiavo viso pasaulio valstybių atstovai, Olio buvo numatyta išskirti lietuvių protesto balsą prieš Lietuvos pavergimą. Sukvietus draugingų valstybių atstovus banketui, tas protestas sėkmingai ir buvo prarastas.

Vėliau įvykusius du saskrydžius Washingtono jau gerai atsimena ir mūsų naujieji ateiviai: jie dalyvavusiems paliko neišdildomą įspūdį. Vis tai buvo Antano Olio ir jo artimų bendradarbių sumanymas, atkreipęs į Lietuvą ir lietuvių dėmesio daugelio aukštųjų Washingtono valdžios pareigūnų.

"Lietuvių sostinės" steigėjas

Šio mūsų veikėjo tėvas, Antanas Olsauskas, iš Aštrulių, Liud-

vinavo p., Suvalkijos, jaunas vyras, atvyko Amerikon 1889 metais, į Pensilvanijos anglies kasyklių sritį, Plymouth, Pa. Ten neilgai pabuvęs išvažiavo į Chicago, jo likimo lėmimu, jis buvo vienas iš tų lietuvių, kurie išaugino Chicago "Amerikos lietuvių sostinę", kaip ją dabar vadiname.

Chicago lietuvių kolonija smarkiai augo ten suvažiuojant daugiau ir daugiau lietuvių, kurių tarpe Antanas Olsauskas, sunkiose sąlygose dirbęs, pramokęs kalbos ir spaustuvės amato, dirbęs prie kitų pradėto laikraščio "Lietuvos", už metų laiko, 1893 metais, tapo to laikraščio savininku ir redaktorium. Biznui einant gerai, ir verslauiant kitais verslais, greta laikraščio, Olsauskas atidarė ir tų laikų banką.

"Lietuvą" jis leido 24 metus. Jo darbas tuoj ėmė sekti ir kiti lietuviai, imdami leisti laikraščius, steigti bižnizus ir bankus. Ir tai buvo pagrindas Chicago tapimo "Amerikos lietuvių sostine".

Antanas Olis buvo jau biznierių sūnus, taigi turėjo proga išieiti aukštuosius mokslus. Jis, greta teisininko profesijos, tapęs ir geru muziku-pianistu.

Augdamas greta vėlesnių "Lietuvos" redaktorių, Adomaičio-Serno, paskiau B. K. Balučio (dabartinio Lietuvos ministro Londone), jaunas Antanas turėjo progos išsiauklėti patriotu lietuviu ir visuomeniniu darbininku.

Advokato profesija netrukė jam dirbti ir meno srityje: jis, šalia kitų muzikų Strumskio, Miko Petrausko, Stasio Šimkaus, vadovavo garsų Chicago lietuvių Birutės chorą.

Menas ir politika

Balučio redaguojama "Lietuva", nustačius tautininkų kryptį, išugdė Chicagoje ir visoje Amerikoje tautinę srovę. Tolesni Antano Olio ryšiai su daugėjančiais veikėjais jį įjungė į tautinės srovės veiklą, kurioje uolia talkininkas buvo jo žmona — Vera Žilvičiūtė.

Antanas, dalyvaudamas aktyviam amerikiečių gyvenime, norėjo ir stengėsi kelti ir lietuvių ir aukštesnes sferas. Kas gera ir didu žymiesiems amerikiečiams, turėjo būti gera ir naudinga ir lietuviams, nes lietuviai ne prasteni už kitus, galvojo ir dažnai sakė Antanas.

Aukštoji politika buvo jo kitas įjimtasis pašaukimas. Kaip teisininkas, turėdamas visas kvalifikacijas politikai, dirbdamas respublikonų partijoje, prieš 10 metų pasiekė vieną aukščiausių Chicagoje politinių vietų, Sanitarinio distrikto nario, vėliau ir pirmininko. Tose pareigose jis labiausiai pragarsėjo, kaip sąžiningas, sumanus vadovas ir administratorius. Amerikiečiai jį gerbė, lietuviai juo didžiuosė ir džiaugėsi, kad jis dar randa laiko ir mūsų tarpe dirbuotis.

Jo susigimimavimas su komp. Antanu Vanagaičiu (Vanagaitienė yra Olienės sesuo), atvykusiu Amerikon 1924 metais ir įsikūrusiu Chicagoje, ir su Juozu J. Bačiūnu, buvusiu "Lietuvos" spaustuvės zeceriu, dabar Tabor Farmos savininku, vienu stipriausiu tautininkų veikėju (Olio sesuo yra vieno Bačiūno brolio

žmona), pastumėjo Olij į visapusišką visuomeninę darbuotę. Tie trys asmenys vienas kitą, taip sakant, papildė, ir juos matėme per eilę metų tiesiog kalnus verčiant.

Greta kitų tautinių ir kultūrinių darbų, kaip radijo programos, Margučio leidimo ir muzikos kurinių spausdinimo, rengimo Vanagaičio ir kitų artistų gastrolių kolonijose, didžiulių koncertų Chicago operos patalpose, Vasario 16-tos minėjimų didžiųjų viešbučių salėse, jie rūpinosi ir Lietuvos Prezidentui Antanui Smetonai dideliu priėmimu Chicagoje, taip pat kitoje lietuvių kolonijose, rūpinosi jo šeimos nariais ir t.t.

Antanas Olis dirbo eilėje mūsų didžiųjų organizacijų: Susi-

vienijime Lietuvių Amerikoje; buvo pirmutinis Lietuvai Vaduoti Sąjungos pirmininkas, Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos pirmininku. BALFe ėjo vicepirmininko pareigas. ALTe taip pat tautininkus atstovavo vicepirmininko pozicijoje.

Drąsiai galima sakyti: kitas Antanas Olis mūsų išeivijoje negreit, jei bent iš viso, atsirastų. Tokio galima tikėtis dabar iš mūsų naujųjų ateivių čia augančios kartos.

Tą, ką jo artimi bendradarbiai galvojo sakysia jo 60 metų amžiaus sukaustė minėjime, dabar, visai netikėtai, staigiai pasakė jo laidotuvių — bet kitu, liūdnu tonu. Ir tų žodžių mūsų mylimas Antanas jau negirdėjo...

LIETUVOS NAUJINIŲ ATRANKA

CHEMINĖS PRAMONĖS PROJEKTAI LIETUVOJE

Po Chruščiovo ir visajunginio KP Centro Komiteto nutarimo plėsti sovietų cheminę pramonę, ir Vilniuje imta kalbėti, kiek Lietuvoje galima šioje srityje pasiekti. Konkretų projektą dar nėra ir nenustatytas laikas, kada kas bus vykdoma, tačiau principu kalbama, kad Lietuvoje bus stengiamasi sukurti gana įvairių cheminės pramonės šakų.

Didžiausia galimybė numatoma bevandeninio gipso (anhidrido) kloti išnaudojime. Iš jo galėtų būti gaminamas portlando cementas ir siera rūgštis, taip pat dirbtinis marmuras, izoliacinės plokštės ir kt. Anhidrido klotai Lietuvoje tęsiasi nuo Kauno beveik iki Tauragės. Jo esą šimtai milijonų tonų. Tačiau tuo tarpu tie klotai dar permaži išieirti. Ligi tie sumanymai galės būti pradėti vykdyti, teks dar atlikti daug tyrinėjimų.

Kalbama apie superfosfato gamybos plėtimą, apie azotinių trąšų pramonės kūrimą, ryšium su tuo ir apie sintetinio pluošto bei plastinių masių gamybą, o tam reikia turėti po ranka ir žibalo perdėbimo įmonę. Yra dar virtinė sumanymų jau esamosios pramonės atmatoms sunaudoti.

Visiems tiems projektavimams stingsa chemikų-technologų bei chemikų-organikų. Čia neigiamai yra pasitarnavusi ir Maskvos aukštojo mokslo ministerija, kuri savo laiku, perėmusi savo žinion Vilniaus universitetą, panaikino cheminės technologijos katedrą ir jos laboratorijų patalpas atidavė kitiems fakultetams. Ta ministerija ir dabar tebešimininkauja Vilniaus universitete ir nematyti, kad rengtųsi padaryti žalą atitaisyti. Mokslių akademijos chemijos institutas yra susikimšęs dviejų vidutinio dydžio butų plote. Jau

Pierre Pflimlin

Guy Mollet

Maurice De Murville

Antoine Pinay

Jean Berthoin

Felix Houphouët

Žymiausieji Prancūzijos naujojo ministerio kabineto nariai. Aukštutinė nuotraukoj gen. De Gaulle.

Tautinio Kongreso dalyviai, atvykę į New Yorką, atlieka įsiregistravimo pareigą. Iš kairės: inž. J. Gaizutis — Tautinės Sąjungos Detroito skyriaus pirmininkas, inž. J. Jurkūnas — Tautinės Sąjungos vicepirmininkas, T. Blinstrubas — Tautinės Sąjungos sekretorius. Dirvos nuotr.

PRANCŪZIJA IR VOKIETIJA

Pasaulie dėmesio centre tebėra Prancūzija, bet JAV valstybės paskutinę savaitę labai daug dėmesio buvo skiriama ir Vokietijai. Vokietijai todėl, kad čia lankosi jos Prezidentas Heuss.

Prancūzijoje, įsistiprinant De Gaulle vyriausybę, išryškėjo, kad jo atėjimas į valdžią, ar parlamento daugumą, pradėtos statyti patalpos tam institutui, bet institutas į jį tesitiki įsikraustyti ne anksčiau kaip 1960 metais. Visos tos aplinkybės rodo, kad svajonėms apie didesnę chemijos pramonę dar labai tolimas kelias iki įsikūnijimo.

MOKYKLOS NYKSTUKAI

1940 metais Lietuvoje (be Klaipėdos krašto) buvo 2,836 pradinės mokyklos, progimnazijos ir gimnazijos, neskaityt 76 profesinių mokyklų, kurios atitiko progimnazijas ar gimnazijas. Mokinių jose buvo 369,000. Dabar pradinės (1-4 klasės), septynmetės (1-7 klasės, maždaug atitinka pradinės ir progimnazijos sumą) ir vidurinės (1-11 klasės, maždaug atitinka pradinės mokyklos ir gimnazijos sumą) mokinių oficialiai skaičiuojama apie 424,000, tai yra, apie 16% daugiau kaip 1940 metais. Tik, kadangi apie 30,000 mokinių po mokslo metų pradžios nubiara, tai faktiškai dabar mokinių skaičius didesnis tik apie 8% (Teritorija, pridėjus Klaipėdos kraštą, didesnė 4.5%).

Be mokyklų skaičius yra padidintas daug daugiau. Tiesa, pradinė (keturmečių) skaičius dabar mažesnis — apie 2,475 vietų 2,743 (nes pradinės klasės yra ir visose septynmetėse bei vidurinėse), užtat septynmečių skaičius išaugo iki maždaug tūkstančio, o pilnų vidurinių — iki 425 (arba 440 ateinantį rudenį). Tokiu būdu bendras visų laipsnių bendrojo lavinimo mokyklų skaičius šį rudenį bus didesnis už 1940 metų skaičių 1070, arba arti 38%. 1940 metais mokinių skaičiaus vidurkis kiekvienai tokiai mokyklai buvo 130, o dabar tas vidurkis yra kritęs iki maždaug 108 metų pradžioje ir iki 101 metų eigoje. Kadangi miestų mokyklose mokinių skaičius neretai prašoksta 1000, tai kaimuose susidaro atitinkamas skaičius "mokyklų nykštukų", vyresnės klasės turinčių tik po keliolika ar net vos po kelis mokinius.

TAUTINIO KONGRESO SVEIKINIMAS, GAUTAS IS ANAPUS GELEŽINĖS UZDANGOS:

"Ką neką nugirdome apie būsimą T. Kongresą, Teplaukia ir mūsų geriausios mintys ir svajonės, kad jis ugdytų visų sąvųjų dvasią amžinąja meile gimtai žemei ir jos vaikams, kad jie, išblaškyti tremtyje, nežūtų Motinai".

ma būtų norėjusi ar nenorėjusi, visvien būtų įvykęs. Dabar visi džiaugiasi, kad jis į valdžią atėjo taikiu keliu. Gi galėjo būti ir kitaip, nes išaiškėjo, kad kariuomenės vadovybė jo atėjimo priemonės kietai laikė savo rankose. Ankstesnės vyriausybės priešingus patvarkymus kariuomenė buvo pasirošiusi paralyžuoti.

Gen. De Gaulle pažadas Alžiro gyventojus arabus, pilietinių teisių požiūriu, sulyginti su prancūzais, ir tuoj prarasti rinkimus, vargu jau bus efektyvi priemonė nutildyti ten kalbančius sukilėlių ginklus. Tiesa, pati arabų liaudis tai sutiko palankiai, bet sukilimo vadai pasakė, kad jos patenkins tik pilnos nepriklausomybės suteikimas.

Europoje vyrauja nuomonė, kad De Gaulle vyriausybę pasiseks įgyvendinti tik vieną Prancūzijai gerą darbą — naujos konstitucijos parašymą. Visi kiti jo planai, gelbstint Prancūzijos padėtį, nueisį niekais. Alžiras, anksčiau ar vėliau, nepriklausomybę gaus, gi ūkinis Prancūzijos atitiesimas įvyks tik tada, kada prancūzai išmoks taip dirbti, kaip dirba vokiečiai.

Vokietijoje

dabartinė pažiūra į įvykius Prancūzijoje nusakoma vienu sakiniu: Vakary Vokietijai atsibodo žiūrėti į didelio kaimyninio krašto nuolatinę ligą, ji norinti turėti sveiką kaimyną ir stiprų laisvos Europos bendruomenės narį. Tokia nuomonė vyrauja Vokietijos valdžios sluoksniuose, tokia nuomonė vyrauja visuose, kurie supranta, kad tarp tų kaimyninių kraštų buvusi ankstesnių karų kalba pasibaigusi.

Vakary Vokietijos Prezidento Heuss lankymuisi JAV sostinėje pridoduama labai daug reikšmės. Ypač, kad jį sutiko Prezidentas Eisenhoweris, Valstybės sekretorius Dulles, kad Heuss padarytų pareiškimai Kongrese yra didelio dėkingumo ir atities draugystės troškimo pareiškimai. Ir šia proga reikia prisiminti, kad Vokietija visad vengė karų su JAV, vienok taip išėdavo, kad JAV Vokietiją ginklu paklupdydavo karams besibaigiant. Šį kartą įvykęs ir kitoks dar netikėtumas — nugalėta Vokietija JAV išvedė iš skurdo ir pastatė ant labai sveikų ekonominių pagrindų. Tas ir užmezgė tarp ašiejų kraštų draugystę, kuri ateities įvykiuose gali vaidinti labai svarbų vaidmenį.

Labai daug dėmesio skiriama Maskvos ir Belgrado kovai. Jugoslavijoje vykdomi Maskvos simpatikų areštai yra tos kovos atstūmimo ženklai. Kiek ten areštuota nieks tikrai nežino, bet areštuotųjų skaičius esąs pasiekęs kelių šimtų skaitlinę. Už šnipinėjimą iš JAV išsiunčiamas Rusijos ambasados tretysis sekretorius Kuročkin.

JIE ĮSIJUNGĖ Į DIRVOS TALKĄ

Naujais šimtininkais, Tautinio Kongreso proga, į vykdomą mūsų vųjų įsijungė:

- Jonas Prockys, chigagietis, aktyvus tautinių organizacijų narys\$100.00
- Eugenija Bartkuvienė, chigagietė, inž. E. Bartkaus motina, nuosirdi tautinio darbo rėmėja\$100.00
- Irena Budreckienė, chigagietė, aktyvi tautinių organizacijų veikėja\$100.00
- Inž. Brutenis Veitas, clevlandietis, aktyvus tautinių organizacijų veikėjas\$100.00
- Inž. Romualdas Veitas, clevlandietis, aktyvus tautinių organizacijų veikėjas\$100.00
- Birutė Paprockienė, newyorkietė, aktyvi tautinių organizacijų veikėja\$100.00
- Dr. Vl. Ramanauskas, clevlandietis, aktyvus tautinių organizacijų veikėjas\$100.00
- Jonas Lietuvnickas, baltimorietis, aktyvus tautinių organizacijų veikėjas, vajan inčes jau antrąją šimtine\$100.00
- Juozas Ginkus, newyorkietis, aktyvus tautinių organizacijų veikėjas, vajan inčes jau antrąją šimtine\$100.00
- Petras Glenza, chigagietis, aktyvus tautinių organizacijų veikėjas, savo ankstesnį įnašą \$25.00 dabar pakėlęs naujais \$75.00
- Ona ir Aleksas Siliūnai, chigagiečiai, aktyvus tautinių organizacijų veikėjai, savo ankstesnį įnašą \$25.00 dabar pakėlęs naujais \$75.00

Miela, kad Tautinio Kongreso metu į vųjų įsijungė vienuolika naujų šimtininkų. Taip pat miela, kad ta pačia proga į vųjų dar įsijungė:

- Vladas Mieželis, chigagietis, aktyvus veikėjas, savo ankstesnį \$10.00 įnašą padidinęs naujais\$75.00
- J. Jurevičius, chigagietis, aktyvus veikėjas, savo ankstesnį įnašą \$25.00 papildęs naujais\$25.00
- Jurgis Kiaunė, newyorkietis, aktyvus veikėjas\$10.00
- Kazys Kraučiusas, newyorkietis, vyresniosios kartos veikėjas\$10.00
- A. Burneika, iš New Britain, aktyvus veikėjas\$10.00
- Iš viso su šiandien skelbiamais gauta\$17,190.00

Dar būtinai reikia \$ 2,810.00. Kaip matote, vajuos gerokai pasistūmėjo į priekį ir jau tereikia nepilnų trijų tūkstančių dolerių. Mes laukiame, kad delsiantieji į vųjų įsijungtų ir leistų mums pradėti suplanuotus pertvarkymo darbus. Dabar patį laiką jau mums rūpintis reikalingų mašinų įsigijimu, bet kol vajuos nebaigtas, to negalime padaryti. Savo talką paspartinkit tą darbą!

DIRVA

THE FIELD

Published twice-weekly by American Lithuanian Press & Radio Ass'n. VILNIS, Inc. (Non-profit), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telephone: HEnderson 1-6344. Issued in Cleveland every Monday and Thursday. Editor: Balys Gaidžiūnas. Second Class Mail Privileges Authorized at Cleveland, Ohio. Subscription per year in advance: \$8.00. Established in 1916. Single copy — 10 cents.

Du kart savaitinis, leidžiamas VILNIS, Amerikos Lietuvių Spaudos ir Radio D-jos (Incorp. ne pelniui), 1272 East 71 St., Cleveland 3, Ohio. Telefonas: HEnderson 1-6344. Išeina Clevelande pirmadieniais ir ketvirtadieniais. Redaktorius: Balys Gaidžiūnas. Antros klasės siuntis privilegija suteikta Clevelande, Ohio. Prenumerata metams, iš anksto mokant \$8.00. Isteigtas 1916 metais. Atsk. Nr. kaina 10 centų.

REDAKCIJŲ KOLEGIJA:

V. Bakūnas (Los Angeles), P. Bastys (Toronto), E. Cekienė (Brooklyn), A. Musteikis (Detroit), R. Mieželis (Chicago), J. P. Palukaitis (Cleveland), J. Paplėnas (Chicago), V. Rastenis (Brooklyn) ir St. Santvaras (So. Boston).

Šia savaitę...

Balys Gaidžiūnas

Antano Olio gyvenimo knyga užversta. Ją per greit užvertė ne-gailestinga liga. Ją padėjo už-vesti ir tie didžiuliai darbai, kuriuos A. Olio nuolat planavo, jais rūpinosi, juos vykdė.

Taip, Antano Olio gyvenimo knyga užversta, bet jo atliktų darbų niekas neužvers. Jie liks pavyzdžiais, ypač priaugantiems lietuvių kartoms, kad ir sveturi-gimus, ir tėvynės žemės nema-čius, ja galima begaline meile mylėti ir ją dirbti.

Antano Olio netekimas yra neįkainojamas nuostolis. Nuostolis visiems Amerikos lietuviams, ypač didelis nuostolis Amerikos Lietuvių Tautinei Sąjungai, nuostolis ir viso pasaulio lietuviams. Nuostolis todėl, kad jis mokėjo gyventi ne savo asmens gyvenimu, bet dar-bais, kurie mums visiems darė garbę ir kėlė pasididžiavimą.

Antano Olio mirties žinia ne-paprastu greitumu apskriejo vi-sus lietuvių. Susijaudinimai, kurie buvo pareikšti teiraujan-tis redakcijoje apie mirties prie-žastį, buvo patys tyriausi jo at-likty darbų įvertinimai.

Daugeliui, teiraujantis apie mirtį, gomury kimo žodžiai, o akyse rodėsi ašaros. Ir tai nebu-vo nei jo draugai, nei jo bendra-minčiai, o lietuvių iš minios, ku-rie jo darbus sekė ir jais džiau-gės.

Šiuos žodžius rašančiam eilę kartų su velioniu teko posė-džiauti bendruose posėdžiuose, ginčytis ir tartis dėl ateities veiklos. Jo mintys buvo aiškios, jo užsimojimai platus, jo patari-mai nuosirdūs. Nemėgo smulk-menų, nemėgo knisitis po kieno nors keliamaus mažyčius ginčus. Jis, kad ir ištikimiausias Tauti-nės Sąjungos narys ir pirmasis jos pirmininkas, tarsi nesutilpo toje organizacijoje. Jis, greičiau-sia, tilpo tik bendroje lietuvių sąvokoje. Ir gal todėl, visi lietu-viai tai jaučė, jo mirties valan-doje sustoję gailėsti išlieti ir ve-lionies taurią atmintį pagerbti.

Antanas Olio, peranksti bai-gęs šios žemės kelionę, paliko vi-są eilę ištikimų savo bendradar-bių, su kuriais nuolat planavo, tarė, darbus vykdė. Neabe-jotina, kad tie artimieji bendra-darbiai, kaip J. Bačiūnas, Dr. S. Biežis, adv. A. Lapinskas, inž. E. Bartkus ir eilė kitų, turės mums dar daug ko gero apie jo atliktus darbus papasakoti. Pa-pasakoti dabar, kada tokio pa-sakiojimo jau reikia mūsų pri-augantiems jaunimui. Jo darbų pavyzdžiai, neabejotinai, daugelį iš jų tikrai uždegė ir patraukė. Patraukė savajai tautai ir sava-jai tėvynei daugiau aukotis ir dirbti.

Šią skaudžią valandą, kada Chicagoje susipylė naujas, vi-siems lietuviams brangus kapas, man prisimena andai, tėvynėje girdėti žodžiai, kada laidojom prof. Povilą Matulionį, taip pat taurų ir didelį lietuvių, tyrą tau-tininką, daug kur atliktais dar-bais ir Antaną Olio panašų. Tada, pilant kapų smėlį skambėjo žo-džiai:

"Išėjai anapus lapelių darbus

nudirbęs. Išėjai visų apgailėtas ir apverktas. Išėjai tarsi stebėti, ar paseksim tavo eitas keliais ir būsim tavęs verti. O, mūsų šalies Dieve, padėk tau tenai, o tu lai-mink mus, kad tik dideliems tė-vynės darbams užsimotume ir juos nudirbtume".

ADV. ANTANO OLIŲ MIRTIS

yra didžiulis nuostolis vi-sam lietuvių tautai. Jo vadovavimo gabumai, pasi-šventimas ir uolumas Lie-tuvos darbe, ypač tarp ame-rikičių, negreit bus papil-dyti.

Veikiant su kolega a.a. Antanu Washingtonu, pra-siskinant taką į JAV Kon-gresą ir Senatą, rengiant seimus ir lietuvių atstova-vimą Jungtinėse Tautose San Francisco, man teko in-timiai patirti jo pasišventi-mą ir nuosirdumą.

Ištikusias liūdesyje mes lenkiame galvas prieš tokį taurų karžygį, kuris plačia-jam lietuviško darbo bare jokių kliūčių niekad nebijo-jų. A. a. Antanui iš mūsų išsiskyrus mūmose lieka tie didieji ir gerieji jo darbai, kurie buvo garbė lietuviui ir pagalba Lietuvai.

Tavo kolega

Pijus J. Žiūrys

CHICAGOS GYDYTOJAI

Tel. ofiso PProspect 8-1717
Rezidencijos RERpublic 7-7868

Dr. S. Biežis
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
3148 West 63 St.

VAL: 1-3 popiet ir 7-8 v. vak.
Trečiadienį ir sekmadienį uždarytas.
Seštadienį nuo 1-3 val. popiet.
Rezid. 3241 W. 66th PLACE.

Tel. ofiso EVERglade 4-7376
Tel. buto GRaceland 2-9203

Dr. Juozas Bartkus
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
Norwest Medical Center
2336 West Chicago Ave.
Chicago 22, Ill.

VAL: 1-3:30, 6-8:30 p. p. pirmad.,
antradienį, ketvirtadienį, penktadienį.
Tik susitarus trečiadieniais.

PERSIUNCIAME SIUNTINIUS Į SSSR, LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ IR KITAS RESPUBLIKAS. NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PATIKIMOS. ATIDŽIOS IR SKUBIOS FIRMOS

GENERAL PARCEL & TRAVEL CO., INC.

135 W. 14th St., New York 11, N. Y. Tel. CHelsea 3-2583
(Licensed by USSR)

PAGAL SUTARTI, SUDARYTA SU INTURISTU, FIRMA TEISETA SIŪSTI SIUNTINIUS Į VISAS SSSR RESPUBLIKAS IR LIETUVĄ.

Visos išlaidos, įskaitant muitą, apmokama firmos įstaigoje. Siuntinius galite atsiųsti paštu arba kitu jums patogiu būdu.

Siųsti galima TIK NAUJUS DA—IKTUS. Negalima siųsti MAISTO PRODUKTUS su kitais daiktais. Siuntinį išsiuntus siuntėjas gauna Amerikos pašto KVITA, o siuntinį pristatęs gavėjas pasirašytą KVITA. ISTAIGOJE DIDELIS PASIRINKIMAS PREKIŲ.

Atidaryti kasdien nuo 9 v. ryto iki 6 v. vak. Sekmadieniais iki 4 val. Klientų patogumui skiriami atidaryti sekančiuose miestuose:

116 East 7th Street, New York, N. Y. Tel. YU 2-0380

11339 Jos. Campau Detroit 12, Mich. Tel. Townsend 9-3980	900 Literary Rd. Cleveland 13, Ohio Tel. TOWER 1-1461	632 W. Girard Ave. Philadelphia 23, Pa. Tel. WALnut 5-8878	332 Fillmore Ave. Buffalo 6, N. Y. Tel. MOHawk 2674
--	---	--	---

Kas ir kur?

• Tautinio Kongreso darbo pre-
zidiumą sudarė: Inž. Jonas Jur-
kūnas — suvažiavimo pirminin-
kas, Kostas Andriuskevičius, Al-
fonso Latvėnas, Vladas Žilins-
kas, Stasys Švedas ir dr. Stepo-
nas Biežis. Sekretoriata — Ligi-
ja Bieliukienė, Domas Penikas,
Grazina Silūnienė ir Jurgis Si-
rusas.

• A. a. prof. S. Grinkevičiaus ir
arch. A. Funko šeimo antkapiai
Vokietijoje statyti komisija pra-
neša, kad iki šiol jau yra suteikę
savo aukas Bostono, Chicago ir
New Yorko inžinieriai ir archi-
tektai. Kviečiami artimiausiu
laiku atsiliepti ir kitų vietovių
liet. inžinierius bei architektus,
nes jau nebeužilgo numatoma
pradėti paminklo statybą. Aukus
siųsti komisijos kasininkui: E.
Manys, 16 Crookers La., W.
Roxbury, Mass.

• Dainininkė J. Adomavičienė,
gyv. Bostone geg. 31 d. koncer-
tavo Mexico, Me lietuviams.

DETROIT

GYDYTOJŲ VALDYBA

Detroito Lietuvių Gydytojų
valdyba sudaro: Eugenija Gurs-
kytė — Pauzėnė — pirmininkė,
Vytautas Majauskas — vicepi-
rmininkas ir Julius Kaupas — se-
kretorius.

LĖKTUVŲ MODELIŲ VARYBOS

Birželio 14-15 d.d. Daleware,
Ohio, įvyks lėktuvų modelių var-
žybos. Varžybose dalyvaus ir
mūsiškiai oro skautai: ps. D.
Dulaitis, vyr. sl. J. Sostakas ir
sl. A. Plečkaitis.

Springfielde įvykusiose varžy-
bose dalyvavo Gen. Gustaičio
oro skautų draugovė, kurios
skautas sl. A. Plečkaitis, lėktu-
vnešio klaseje, laimėjo 3-čią vietą.

KARTONŲ BALIUS

Praeitą šeštadienį įvykusiame
kartoninių sunkelių baliuje pir-
mą vietą laimėjo p. B. Astašai-
tienė, antrą — p. T. Ališauskai-
tė ir trečią — p. D. Mikaitė. K.

PHILADELPHIA

BALFO VAKARAS

Balfo vietos skyrius birželio
mėn. 14 d. (šeštadienį) 7 val.
vak. Sv. Kazimiero parapijos sa-
lėje, gyvu paveikslu parodys,
kaip buvo vykdomi tremimai iš
Lietuvos.

Balfo pakviesta Brooklyno Vai-
dintojų Trupė, vadovaujama V.
Žukausko, suvaidsins P. Nau-
miestiskio 3 veiksmų dramą
"Aną Birželį". Veikalas pastaty-
tas ir suvaidsintas Brooklyne tu-
rėjo gerą pasisekimą ir sulaukė
puikios įvertinimo. Tikimasi,
kad ir philadelphičiai, prisimin-
dami ir pergyvendami liūdniasias
išvežimų dienas, skaitlingai į šį
vakarą atsilankys ir tuo pačiu
parems Balfą, o kartu ir išvež-
tuosius. Taip pat padės užbaigti
vykdomą vaju, kuris tęsiasi nuo
gegužės mėn. 15 iki birželio 15
dienos.

Visi kviečiami į šį reikšmingą
parengimą.

Akompanavo muz. Vl. Adomavi-
čius.

• Amerikos Lietuvių Bendruo-
menės Bostono skyrius, artinan-
tis birželio liūdnųjų įvykių su-
kakčiai, išleido į visus to rajono
lietuvių atsišaukimą. Jamė pra-
neša, kad įvykių minėjimas
įvyks birželio 14 d., 7 val. vakaro
S. Bostono lietuvių parapijos
bažnyčios salėje.

• Naujam santariečių biuleteny-
je "Žvilgsniai" atspausdina keletas
idomesnių rašinių, kurie liečia
politika, rezistencija, meną ir kt.
Jame taip pat praneša, kad San-
taro metinis suvažiavimas įvyks
rugsėjo 5-7 d. Tabor Farmoje.

• Pavasario koncertą ir balių,
birželio 14 d. Newark, Sv. Jur-
gio Draugijos salėje, rengia Lie-
tuvos Atsiminimų Radijas, var-
dovaujamas Jokubo J. Stuko.
Pradžią 7 val. vakaro. Progra-
moje K. Grigaitytės-Graudušienės
muzikinis veikalas "Sekmini-
nių rytas", išraiškos šokio šokė-
ja Elena Kepalaitė ir kt.

• Melbourn universitete, Aus-
traliijoje, aukštuosius mokslus
baigė: Danutė Giedraitytė, stu-
dijavusi meno istoriją, prancūzų
kalbą ir muzikos teoriją, Nijolė
Mikolajūnaitė, studijavusi kal-
bas ir literatūrą, Stasys Baltru-
nas, studijavęs mediciną ir Ste-
ponas Oertelis, studijavęs fiziką.

Visi baigusieji mokslus savo pro-
fesijose jau turi darbus ir reišk-
iasi lietuvių veikloje.

• Australijoje vieši Anglijos
Rugby lygos rinktinė, kurioje
vienas iš pagrindinių žaidėjų yra
Vincas Karalius. Jis ir jo tėvai
yra gimę Anglijoje, bet save lai-
ko lietuviais.

ŠIS TAS DĖL MOKSLINIŲ LAIPSNŲ

Tikrai džiugu matyti tiek daug
lietuvių, gaunančių mokslinius
laipsnius. Tačiau, nors pas mus
moksliniai laipsniai, palygina-
mai, dažni, vis dėlto jų vertoji-
mas bei supratimas nėra be prie-
kaštų. Šia proga norėtumė paryš-
kinti daktaro laipsnį, kuris iš įsi-
senėjusio įpročio klaidingai nui-
dojamas.

Daktaro laipsnis suteikiamas
universiteto tik tam asmeniui,
kuris savo studijų šakoje atitin-
kamai pagilino studijas ir para-
šė disertaciją (mokslinį darbą,
kurioje praplėtė pasirinktą sri-
tį).

Šis laipsnis Amerikoje beveik
išimtinai atžymimas Ph. D. raide-
mis, tačiau kartais vartojamas
simbolis daugiau išreiškia spe-
cialybę, kaip kad D. Sc. (mokslų
daktaras), Ed. D. (pedagogikos
daktaras) ir dar vienas kitas at-
vejys. Polinkis vartoti tą patį
simbolį Ph. D. visoms sritims at-
sirado dėl noro išskirti daktaro
titulą nuo klaidingų titulavimosi
būtinėsusipratimų.

Lietuvių tarpe daktarais netei-
singai tituluojami daugiausia gy-
dytojai ir kunigai. Tiesa, pirma-
me atvejyje gydytojas turi titu-
lą M. D. (Doctor of Medicine).
Šis titulas nieko kito nereiškia,
kaip tik pirmą laipsnį medicin-
o.

ANICETO SIMUČIO, LIETUVOS VICEKONSULO, PATIKSLINIMAI

Gerbiamas Pone Redaktoriau!

Neatsisakykite šį mano kaiku-
rių faktų atitaisymą įdėti arti-
miausiam Dirvos numerį.

Su dideliu susidomėjimu seku
mūsų visuomenininko, publicisto,
o dabar jau ir didelio keliaunin-
ko, p. Juozo Bačiūno kelionės
įspūdžius po Pacifiką ir kitur.
"Dirvos" Nr. 41 trisdešimtis tre-
čioje tasoje p. Bačiūnas tarp
kitko rašo:

"... Ir kas dar nemažiau svar-
bu, — turime bendrus lietuviš-
kus tautinius reikalus statyti
aukščiau už savo partikuliarinius
įsitikinimus. Tas labai svarbu vi-
siems, kurie pagal savo pareigas
yra ar norėtų būti lietuvių
"ambasadoriais", kurie palaiko
plačius santykius su viso pasaulio
lietuviams, kurie atstovauja
lietuvių tautos vardą, tam tik-
ras dideles įstaigas ir bendras
lietuvių organizacijas (Lietuvos
Diplomatiją, Lietuvių Bendruo-
menę, Vliak, Altą, Balfą, Liet.
Neprik. Tarką, L. Laisvės Komit-
etą ir kitas panašios paskirties
organizacijas). Kas toje plotmė-
je norėtų elgtis tik pagal savo
atskirus politinius įsitikinimus,
tas tegu neina į tą darbą, nes
jis ten darys daugiau žalos, ne-
gu naudos..."

"Deja, šioje srityje mūsų rei-
kaluose tebėra daug trūkumų,
dar tebeapstėbimos praeities lai-
kų žymės. Įvairių lietuviškų "am-
basadorių" jau turėjome, kurie
ar iš Amerikos į kitus kraštus
lankyti lietuvių važiavo, arba iš
kitų kraštų pas Amerikos lietu-
vius buvo atvykę. Pavyzdžiui, į
Pietų Ameriką nepersenai buvo
nuykęs Lietuvos vicekonsulas iš
New Yorko, p. A. Simutis, ku-
ris, berods, aplankė tik vieną ki-
tą miestą, bet neturėjo galimy-
bių plačiau pasirodyti..."

Skaitau savo prievėlę šį, mane
liečiantį neteisingą tvirtinimą
atitaisyti tiek kaip Lietuvos Už-
sienio Tarnybos narys, tiek aki-
vaizdoje Pietų Amerikos lietu-
vių, kurie vieningai parodė mar-
daug daugiau dėmesio, negu
man, pagal užimamą postą, ran-
gą ar visuomeninio nuopelno
priklauštytu. Tuo atitaisymu ne-
tariu p. Bačiūną taip rašius

je, atseit bakalaurą, bet iš įsi-
senėjusios rutinos jis yra daktar-
atas tik žodine prasme, nes aka-
demikai gydytojai po ilgų stu-
dijų gauna tą patį Ph. D. tik me-
dicinoje.

Pagal universitetinių draugijų
rekomendacijas gydytojų simbo-
lis M. D. siūlomas pakeisti į M.
B. (Bachelor of Medicine), o jei
jis nebus pakeistas — tuomet
atminti, kad tai ne akademini-
s mokslo laipsnis, bet įsienėjusi
vartoseną visose gydymo srityse
vadintą "daktarais". Tačiau tos
pačios rekomendacijos primygti-
nai pasisako prieš gydytojų
vartojimą Dr. prieš savo pavar-
dę, nors jis gali rašyti M. D. po
savo pavardę.

Simbolis Dr. prieš savo pavar-
dę rezervuojamas tik turintiems
Ph. D. arba ekvivalentą. Todėl
mūsų gydytojų reikėtų sykį
laotis užuoturi neturimų titu-
lų ir iš daktarų vėl pavirsti gy-
dytojais.

Dėl kunigų sunku iš viso kal-
bėti. Daugelis jų "daktarizavosi"
dviasinėse akademijose, o ne uni-
versitetuose. Tekėtų palyginti pa-
skiras mokyklas, nes čia bendro
vardiklio nėra. Aš čia to klausiu
nejudinsiu, nes jis per daug
platus laikraščio skiltims.

Nereikėtų šių pastabų klaidin-
gai suprasti. Nebuvo užgautos
nei gydytojų, nei kunigų profe-
sijos, tik patarta nesinaudoti ne-
turimais titulais, kurie akademi-
kam režia ausį. Tegu daktaro
laipsnis jaunimui stovi šviesiu
moksliniu tikslu, kurio pasiekimui
reikia sukaupti valią ir iš-
lavinti protą. Ir tegu jaunesnii
medikai iš eilinių gydytojų eilių
prasiveržia į daktarų gretas.
Tuomet nebebus rašomos pana-
šios pastabos.

J. Nendriūnas

prieš mano asmenį nukreiptais
piktas sumetimais, bet daugiau
prileidžiu, kad klaidingą išvadą
jis susidarė greičiausiai iš neži-
nojimo. Tiesa, Amerikos lietuvių
spaudoje apie mano kelionę ne-
daug tebuvo rašoma, bet vargiai
tas ir buvo reikalinga. Bet dabar
akivaizdoje p. Bačiūno tvirtini-
mo, turiu laikuriuos faktus su-
minėti.

Į Pietų Ameriką nebuvau siun-
čiamas kokiai ypatingai misijai
ir keliavau grynai privačiomis
lėšomis aplankyti brolių ir jo še-
mą. Kadangi mano normalių
atostogų ilgesnei kelionei nepa-
kako, tad su savo viršininkais
susitariau, kad už atostogų prie-
dą aplankysiu, kur tik tas ima-
noma, lietuvių kolonijas su pra-
nešimais ir dar veikiančias Lie-
tuvos pasiuntinybes ir konsula-
tus.

Ilgiau buvau sustojęs Argen-
tinoje, bet taipgi su pranešimais
aplankiau lietuvių kolonijas Mon-
tevideo Urugvajuje, Sao Paulo
Brazilijoje ir Caracas Venezu-
eloje. Negalėjau aplankyti tik lie-
tuvių kolonijos Colombijoje.

Jeigu neaplinkiau Colombijos
ir trumpai tesustojau Urugva-
juje, Brazilijoje ir Venezueloje,
tai tas įvykis ne todėl, kad te-
nykščiai lietuviams mano apsilan-
kymo nepageidavo, bet kad ma-
no ištekliai ir laikas to neleidė
padaryti.

Asmeniškai esu įsitikinęs, kad
mano tie lankymai buvo naudingi
ir pasėkmingi. Ečiau visur ir
pas visus už Lietuvos laisvę sto-
jantiems lietuviams, nekreipdamas
dėmesio į savo privatesis simpa-
tijas vienai ar kitai politinei sro-
vei ar filosofijai. Tad niekur ne-
pastebėjau ir mažiaušios ir mano
asmenį ar j mane, kaip Lietuvos
Užsienio Tarnybos narį, nukreip-
tus kritikos. Atvirkščiai, visur
jutau mielą lietuvišką vaišingū-
mą ir stebėtinai didelį prielanku-
mą bei respektą. Ir žinau, kad
tas ejo ne tiek man asmeniškai,
kiek asmeniui, atstovaujančiam
Nepriklausomos Lietuvos idėją
ir simbolį.

Kaip privatus asmuo vargiai
būčiau susilaukęs tokio dėmesio,
nes veikliausiai prieš atvykstant
mažai kas iš Pietų Amerikos lie-
tuvių apie mane buvo kada ir
girdėjęs. Na, bet leiskime ta te-
ma pakalbėti plačiausiai Pietų
Amerikoje skaitomam "Argenti-
nos Lietuvių Balsui", kuris 1957
m. vasario 14 dienos pranešime
"Lietuvos Konsulo Pagerbimas
Argentinoje" taip rašė:

"Susivienijimas Lietuvių Ar-
gentinoje 1957 m. sausio 19 d.
surodė vertimo vaišes konsulo
Aniceto Simučio pagerbimui sa-
voje Dr. Vinco Kudirkos vardo
salėje, Lanus. Dalyvavo apie 400
gražiausių lietuvių publikos. Tai
buvo tikras lietuvių triumfas.
Visi ejo į Susivienijimą, kad
pagerbtį pavyzdinčią Neprikla-
usomos Lietuvos pareigūną, tą di-
delį žemaitį, Lietuvos universi-
teto auklėtinį, autorių veiklą
apie Lietuvą mūsų ir anglų kal-
bomis. Ta proga ejo parodyti,
kad mums yra brangus Neprik-
lausomos Lietuvos idealas!"

"... Užbaigiamąjį žodį pirmi-
ninkas Asclia pasakė ispaniškai,
kad vietinės vyriausybės parei-
žimai ir vietiniai svečiai supras-
tų, jogei Argentinos lietuvių pa-
gerbia savo Nepriklausomos va-
stybės konsulą, atvykusį iš New
Yorko ir kad viso pasaulio lietu-
viai to nesiliaus kovoje, kol Lie-
tuva vėl netaps Nepriklausoma,
demokratinė respublika.

"... Kuomet ši korespondenci-
ja pasirodys "A. L. Balso" skil-
tyse, konsulas Simutis jau bus
už Argentinos ribų, pakeliui di-
džiosios demokratijos šalim. Jo
atvirkimas Argentinon sustipri-
no lietuvių dviasį mūsų kolo-
nijoje. Padėka priklauso jam ir
jo broliui industrialui Alfonsui
Simučui, P. lankiusiam Jungtines
Amerikos Valstybes ir pasikvie-
tusiam savo brolių, stovintį aukš-
čiau visų partijų lietuvių bė pro-
blemas sprendžiant. Kaip Ne-
priklusomos Lietuvos pareigū-

GREITAI • GERIAUSIAI • LENGVAI

PINIGAI Į LIETUVĄ

10 Rublių už \$1—
Mokėstis \$5.— iki \$50.00

PILNAI GARANTUOTA
KVITAS PARŪPINAMAS
EXPRESU PER 2 SAVAITES

GRAMERCY

744 Broad Street
Newark 2, New Jersey

Leista Bankų Dept.
ir apdrausta.

ną Anicetą Simutį čia pagerbė
visos mūsų organizacijos ir at-
skiri rateliai.

"A. L. Balse" jau buvo apra-
šyta konsulai Simučiai suruošti
pagerbimai ALOS Tarybos pir-
mininko p. Čikšto namuose ir
"ALB" leidėjų O. Ožinskų su-
ruoštas pagerbimas mūsų Lei-
dykloje "Tulpėje". Visuomeni-
ninkai pp. V. A. Andriuska su-
ruošė pagerbimą savo namuose,
Lanus. ALB Avellanados apylin-
kė konsulą Simutį pagerbė para-
pijos svėtinėje 1957 m. sausio
20 d., kur kalbas pasakė keliol-
kos organizacijų atstovai, kon-
sulas atsakinėjo į svečių paklau-
simus, pagerbimo vaišes lietu-
viškomis dainomis pajvairino
"Aitvarai". Dr. Alfonsas Kaie-
lis su ponia konsulą Simutį pa-
gerbė savo namuose sausio 22 d.,
o Dr. J. Basanavičiaus Vardo Ar-
gentinos Lietuvių Centro veikė-
jai jį pagerbė laikinose savo pa-
talpose Buenos Aires mieste sau-
sio 25 d.

"... Pagerbdami savo konsulą,
gerbiame Nepriklausomą Lietu-
vą. Visiems buvo malonu, kad
gerb. svečias nevengia kontakto
su savo tautos žmonėmis ir jų
organizacijomis. Retai kuris de-
legatas galėtų pasididžiuoti to-
kiu populiarumu ir tokia didele
visuomenine pagarba, kokią Ar-
gentinos lietuvių parodė Lietu-
vos Respublikos konsului Simu-
čiui".

Dar noriu pastebėti, kad laivo
išplaukimo dieną, nors tai buvo
darbadienis, Lietuvos pareigūnų
palydėti į uostą, atėjo abiejų
laikraščių redaktoriai ir apie ke-
tuoliasdešimt viš uomenininkų.
Nemažiau nuosirdus sutikimas
manęs laukė ir Caracas, kur į
uostą pasitiktį atvyko tautiečių
delegacija su Liet. Bendruome-
nės pirmininku prieškakyje. Pa-
čiam šauniausiam Caracas vieš-
butyje buvo suruoštas lunas su
pora dešimtų visuomenės vadų,
o vakare šaunus priėmimas po-
ny Ečėnių namuose, kur dalyva-<

Konkretūs žygiai Lietuvos laisvinimo reikalui

V. RASTENIO KALBA TAUTINIAM KONGRESE

(Tęsinys iš pračio nr.)

6. Lietuvos problemą dėstant kitiems, negana jas pažinti ar, kas dar blogiau, jas paviršutiniškai žinoti tokias, kokios jos buvo prieš maždaug 20 metų. Reikia apsisvarstyti, kaip tos problemos atrodo šiandien, net gal kaip jos atrodys ryt-poryt. Dėl to, ir kaip tik dėl to, visų kitų pastangų dėl Lietuvos pama- to turi būti pastangos sekti, pa- žinti ir įvesdinti tai, kas įvyko ir kas vyksta Lietuvoje dabar. Lai- mei, pastaruoju laiku padidėjo galimybės nors ir ne iki gelmių susipažinti su tuo, kas Lietuvoje dedasi. Tačiau ir tos galimybės dar permažai mūsų teišnaudoja- mos, nes tas reikalas, atrodo, mūsųose permažai teįvertina- mas. Dar permažai kas tam rei- kalui pašvencia, peršykštūs esam tam reikalui ir lėšoms. Tuo po- žiūriu ypač reikia susirūpinti ir pasitaisyti.

7. Daug geriau mūsų visų tarpe yra įvertinamas reikalas infor- muoti Lietuvą. Bet būdami at- skirti nuo Lietuvos gyvenimo ir netgi negana paslankūs, apie jį, bent kiek įmanoma sužinoti, tampame negana kvalifikuoti in- formatoriai. Veiksmingiausias ir sėkmingiausias kelias informaci- jai perduoti yra, be abejo, radi- jo bangos, bet ta informacija, net ir mūsų kalba, net ir mūsų lūpomis bei balsais skleidžiama, vis dėlto yra ne mūsų galvomis parenkama ir tvarkoma. Kodėl kaipkurį kitą tautų laisvės kovo- tojai turi galimumą kalbėti ir sa- vo kraštuose ne tik savo lūpomis, bet ir savo nusimanymu? Kas ži- no, gal todėl, kad jie didesni, reikšmingesni, o gal ir todėl, — ir gal greičiausia todėl — kad, mes atrodome ir dar tebeatrodo- me per mažai tesidomėję ir per- mažai tenusimamą, kas mūsų tē- vynėje dedasi... Šiandien jau daug sunkiau tą nuomonę apie mus pakeisti, net ir tuo atveju, jei ji būtų neteisinga. Bet tai tik dar labiau verčia pasistengti bent dabar savo tėvynės dabar- tinės padėties pažinime padaryti daugiau pažangos, nemoti ranka į tai, kaip neįspūdinga, greitų pasėkų nežadantį užsiėmimą.

8. Ne paskutinis, o vienas iš pir- mųjų reikalų yra skverbtis su- tautų kultūrinėmis vertybėmis į kitų tautų šviesuomenes. Kul- tūrinių vertybių populiarumas

nesulyginamai geriau negu bet- kas kita sukuria tautai, taigi ir jos rūpesčiams bei siekimams palankią atmosferą, atveria daug durų į širdžių, kurias kitaip būtų sunku ar net neįmanoma praverti. Tad veržimasis tarp- tautinėn plotmėn su lietuvių mu- zika, dailė, literatūra yra lyg ar- tojo bei aktojo darbas paren- giant dirvą sėjėjams, šiuo atve- ju politinių sėklų sėjėjams, Lie- tuvos problemų aiškintojams bei kėlėjams. Tikras nesusipratimas būtų teigti, kad politinių tikslų turinčioje veikloje susiejimas su kultūrinių vertybių populiariza- cija tą veiklą lyg sumenkintų, nuvertintų, pakenktų jos oru- miui, ar kad pastangos šioje sri- tyje būtų lyg ir pasitraukimas iš politinės kovos. Žinoma, kul- tūrinių vertybių išryškėjimas turi reikšmės ir mūsų pačių tarpe, ir kaip tik tos vadinamosios politinės reikšmės. Jei mes su lietuvių kultūrinėmis vertybėmis sugebame išeiti į tarptautinę areną ir nebūti joje patys men- kiauši, tai tas ir mūsų, ypač mū- sų jaunimo tautinę savigarbą kelia, padeda nugalėti menkybės savijautą, kuri yra vienas iš di- džiausių mūsų priešų, nes grau- žte graužia ir naikina mūsų pačių ateities jėgas.

Vienas dalykas tačiau čia turi ypatingai rūpėti — populiari- nant vertybių ir net paties jų pa- tiekimo lygis. Lįsti į akis kam nors su menkybėmis ir girti, kad tai šedevrai, arba net ir vertin- gus dalykus skurdeiviškai pa- tiekti būtų greičiau žala, negu nauda. Tas verčia revizuoti mūsų pažiūras ir į mūsų kultūrinius pasireiškimus savo tarpe. Pirkti menką knygą, žiūrėti klotiminių lygio vaidinimo, klausyti menko koncerto nėra patriotinė parei- ga, kaip tai dar daugelio bando- ma įtikinėti. Nes tai nėra tobu- lėjimas, nėra tautinio pasidi- džavimo žadinimas, nėra jauni- mo patraukimas (greičiau jo at- stūmimas), o tuo pačiu nėra ir pasistiprinimas pasirodyma m s prieš kitus.

Kas čia paminėta, iš tikro yra tolimos distancijos uždaviniai. Bet jie ir konkretūs, nes juos reikia vykdyti jau ir dabar.

Ryšium su tuo — konkretus klausimas: argi dėl šių uždavi- nių skiriasi nuomonės tarp mūsų politinių grupių, ir ar tik dėl to jos telkiami į atskirus veiklos židinius, nesutildamos į vieną? Ir ne, ir taip. Ne, nes iš esmės

Tautinio Kongreso dalyvių dalis. Priešaky matome p. Modestavičius iš Clevelando, E. Čekienę, K. Obuolėną iš New Yorko ir kitus.

niekas neginėja čia minėtų už- davinii svarbos. Ir kad veiklą reikia, kaip sakoma, perplanuoti tolimoms distancijoms, irgi visų jau kone prieš dešimt, ar dau- giau metų pripažinta. Bet ir taip, nes dar daug yra atveju, kad kal- bos apie tolimas distancijas pa- silieka kalbomis, o praktikoje vis tebesigriebiama tik populiare- nių ir lengvesnių tariamų "lais- vinimo žygių", meliai tebeuži- merkiant prieš faktą, kad skam- baus laisvinimo žygių vardo ver- tiems veiksmams sąlygų tuo- tarpu nėra ir optimistiškais žo- džiais papuošti sklandymai tų žygių neatstoja.

Kitas konkretus klausimas — o Lietuvos Nepriklausomybės Tarka, propagudama tokius be- veik neapreminamos apimtis už- simojimus, ar jau daug jų įvyk- dę?

Atsakymas — ne, dar nedaug. Palyginus su tuo, ko reikėtų, tai dar visiškai nedaug. Kai ko gal nesėpjo dar nei pabandyti... Bet tie uždaviniai stovi prieš akis mums ir visai mūsų šia- pus nelemtosios uždangos esančiai visuomenei, — vykdykim visi! Kooperacijos, ar privačios ini- ciatyvos būdu, tik vykdykim, nes kiekvienam yra kas daryti, pasi- rinktinai, pagal pajėgumą ir pa- gal progas! Lietuvos Nepriklausomybės Tarka, žinoma, turi ta kryptimi jau atliktų ar vykdamų darbų sąskaitą, bet kadangi da- bartis reikalauja dar dirbti, o ne istoriją dėstyti, tai vietoj tos sąskaitos garsinimo tebūnie čia pakartotas pareiškimas iš šių metų pradžioje LNT darbo rėm- jams padaryto pranešimo:

LNT laiko pažiūras, kad nėra būtina veikti vien tik savo var- du. Stengiamės visų pirma nusi- statyti, koks darbas būtų nau- dingas tikslui, tada remiame jo

BRIUSELIS, LIURDAS IR MASKVA

Kaip ir kiekvienais metais, su pavasariu pagyvėja tarptautinis turizmas. Amerikos milijonieriai pirmieji apleidžia savo reziden- cijas Floridoje ir kitur, pasklis- dami po pasaulį.

Šiais metais, nežiūrint besite- siančio karo pavojaus Vidurže- mio jūros erdvėje, turizmas ypač pagyvėjo Europon ryšium su tarptautine paroda Briuselyje (Belgijoje), didelėmis jubilieji- nėmis išskilmėmis stebuklavietė- je Liurde (Prancūzijoje) ir ko- egzistencijos pagyvinimu Mask- voje.

Laisvajame pasaulyje valia ke- liauti visiems ir visur. Tik mes, kurių tėvynė yra už geležinės už- dangos, su pavydu žiūrime į tuos, kurie be kliūčių ir baimės gali aplankyti savo tėvų žemes Euro- poje ir kitur...

Amerikos pasikeitimas turis- tais su Sovietų Sąjunga yra ri- botas ir atsargus. Tik išrinktieji keliauja už geležinės uždangos ir iš ten tik stipriai persijoti at- vyksta Amerikon.

Užsienio turistams sovietai mielai rodo tik Maskvą, Lenin- gradą ir dar vieną kitą "repre- zentacinę" vietą. Dėl to ir Ame- rikos vaddžia turistams iš Sovietų Sąjungos taiko išskirtinas są- lygas. Amerikos 25 miestai ir 13 sričių uždaryta sovietų turis- tams.

Amerikos spaudos, radijo ir televizijos komentatoriai, kalbė- dami apie pagyvėjusį turizmą tarp Amerikos ir Sov. S-gos, daž-

vykdyma, jei tik yra, kas jį at- lieka, pritarimu, patarimu, pa- galba darbu, pagalba lėšomis — kaip kur reikalinga ir, žinoma, kiek išsigalima.

nai pamini ir Pabaltijį pabrėžda- mi, kad jį tą erdvę sovietai ne- leidžia užsienio turistų.

Maskva atsiduoda rūgščių kopūstų kvapui

Daugiau keliautojų — daugiau kelionių įspūdžių spaudoje. Per- nai vienas amerikietis, grįžęs iš Maskvos, rašė, kad visoje Mask- voje jaučiamas rūgščių kopūstų kvapas. Tuo, žinoma, pastabus turistai norėjo pasakyti kuo dau- giausia maitinasi maskviečiai. Be abejo, sovietai seka ameri- kiečių turistų įspūdžių aprašy- mus. Toks turistai, kuris pašai- pliai atsiliepia apie Maskvą ir apie sovietiskąjį rojų, daugiau nebus įsileistas į Sov. S-gą.

Šiomis dienomis baigė savo įspūdžius amerikiečių spaudoje Art Buchwald. Jo atviri ir kri- tiški įspūdžiai iš Maskvos buvo užvardinti "Plutocrat Tours Rus- sia" (Plutokratas lanko Rusiją).

Jis su šypsena ir užuojauta at- simena Inturisto duotą palydovą Vladimirą. Jie lankė Maskvos ir Leningrado muziejus. Buvo užsu- kę ir į Lenino muziejų. Jis skir- tas revoliucijai. Kiekvienas se- nas bolševikas, buvęs kurį laiką valdžioje, tyliai pašalinamas iš fotografijų serijos, ir muziejaus charakteris besikeičias su kiek- vienu režimu. Amerikiečiai tuo- ję pastebėjo, kad nėra Trockio pa- veikslas, o ir Stalino paveikslas ra- dę tik apdulėjusiam kampe.

— Kur gi Trockio paveikslas? — paklausė turistai.

— Trockis buvo išdavikas ir buvo apmokamas buržuazijos, — paaiškino Vladimiras.

— Jis taipgi buvo veiksmingas revoliucijoje, — teigė turistai.

Vladimiras, nusivylęs atvedęs amerikiečius į Lenino muziejų,

perdavė juos muziejaus gidui ir pasišalino.

Ir gidas greit susikirto su amerikiečiais.

— Jūsų žmonės turėjo revo- liuciją ir jūs įkūrėt muziejų jai. Kodėl jūs neleidote vengrams tu- rėti jos? — paklausė amerikie- čiai.

— Tai nebuvo revoliucija, — gidas piktai atsakė. — Tai buvo kontrarevoliucija.

— Koks skirtumas tarp revo- liucijos ir kontrarevoliucijos?

— Revoliucija yra, kai tarnai ir darbininkai sukiyla prieš žem- valdžius ir kapitalistus. Kontra- revoliucija yra, kai žemvaldžiai ir kapitalistai sukiyla prieš dar- bininkus ir tarnus.

Toliau Art Buchwald paliečia sovietų girtuoklių problemą. Tam tikslui Rusijoje įsteigtos gir- tuoklių nublavinimo stotys.

Sovietams nepasirašius taip vadinamos "Copyright Conven- tion", Art Buchwald atsilankė žurnalo "Krokodil" redakcijoje su pretenzijomis į honorarą. Jam ten buvo sumokėta 700 rublių (\$70) už jo panaudotus du ra- šinius. Vienas iš jų lietė prez. Eisenhowerio spaudos sekreto- rių Jim Hagerty. Tarp kitko jis paklausė redaktorių:

— Kas atsitiktų su bet kuo Rusijoje, jeigu kas pasijuoktų iš Chruščiovo spaudos sekreto- rių?

— Kodėl bet kas Rusijoje no- rėtų pasijuokti iš Chruščiovo spaudos sekretario? — atsakė redaktoriai.

Art Buchwald ir jo draugu ke- lionė Rusijoje baigėsi graudžiu atsisveikinimu lėktuvu stotyje. Vladimiras verkęs dėl galimų blogų pasėkmių iš Inturisto, šo- feris verkęs, kad jam vienam tenka grįžti, o amerikiečiai ver- kę, kad palieka tokios stiprios valdžios kraštą, keliaudami į to- kią Prancūziją, kuri iš viso ne- turinti valdžios.

Edv. K-nas

SKAUTAI

• Linkų sodyboje — Christia- na Lodge prie Edwardsburg, Mich., buvo LSS JAV Vidurio Rajono skautų ir skautų vado- vų susirinkimas. Šis pirmas Didžiųjų Ežerų srities sk. vadovų sus- krydis sutraukė 90 dalyvių iš šių vietovių — Chicagos, Clevelando, Detroito, Grand Rapids ir Omahos. Atvyko ir abu Vyriaus- iei Skautininkai — Serijos VS v. s. L. Čepienė iš Bostono ir Brolijos VS v. s. Stp. Kairys iš Toronto.

Susirinkimas praėjo darbščioje nuotaikoje. Serijos ir Brolijos

vadovės išklauskė eilę kruopščiai paruoštų pašnekėjų — skauta- vimo metodikos, skilčių sistemos, religinio auklėjimo ir kt. temo- mis. Paskaitomis įterpti žaidi- mai ir praktiniai užsiėmimai. Specialios komisijos savo posė- džiuose apsvaistė IV-sios Tauti- nės Stovyklos reikalus ir prama- tė skautybės šakų darbus, kur atkreiptas dėmesys į lietuviybės stiprinimą jaunime.

Penktadienio vakarą paežerį užkurtas laužas, kurio dainų ai- das sklido į plačias apylinkes. Šeštadienį, lietuviui užklupus, laužas buvo svetainėje. Abu lau- žai, s. j. Bobinienei sumaniai ve- dant, padėjo visiems atsipalai- doti nuo įtempto dienos darbo. Originalūs pasirodymai ir skai- tyti humoristiniai įspūdžiai bu- vo palydėti gausiomis katutėmis ir šūkais.

Sekmadienį saskrydžio daly- viai išklauskė šv. Mišias, kurias atnaušojo ir pamokslą pasakė kun. B. Markaitis, SJ. Po užda- rymo posėdžio vidurdienį ir skau- nių pietų saskrydžio dalyviai iš- sivažinėjo, linkdami vieni ki- tiems — iki pasimatymo Tauti- nėje Stovykloje! Ilgai jie prisli- mins jaukią Linkų sodybą bei malonius jos šeimininkus. Jų so- dyba patogi ne tik maloniam po- lisiui, bet ir našiam darbiui, su- žaivavimams.

Saskrydžio dalyvės-viai dėkin- gi JAV Vid. Rajono Serijos va- deivės ps. L. Puskepalaitienei ir Brolijos vadeivai ps. A. Banio- niui bei jų darbštiesiems talki- ninkams už įdėtą triušą ir širdį, rengiant ir pravedant šį puikų saskrydį.

• Neseniai iš Clevelando Gren- landijon išvyko pskt. inž. R. Minkūnas, o štai Chicagoje arti- mieji gegužės 31 d. išleido Afri- kon pskt. inž. Vytautą Šliupą. Šiuo metu jis yra apsisojęs Muskateen, Ia., o liepos pradžioje išskris Liberjon (Afrikoje), kur dirbs prie elektros jėgainės sta- tybos.

Ps. V. Šliupas 1953 m. baigė Illinois Technologijos Institutą. Asistentaudamas Wisco n s i n o- u-te, gilino studijas ir 1954 m. gavo magistro laipsnį statybos inžinerijoje. Jis skautauja nuo 1945 m., buvo draugininkas, ak- tyvus sk. vytis, yra Korp! Vytis filisteris, o taip pat ėjo įvairias pareigas Chicagos Lituanicos tunte ir ASS skyriuje. Jam labai artimas skautiškosios spaudos darbas.

Tikrai pasigėsimė veiklaus Vy- tauto šiam krašte. Linkdami sėkmės naujame darbe, tariame — iki pasimatymo!

Ar įstoja į
VILTIES
draugiją?

Dangus, kaip užsimiršime

(FRAGMENTAS)

MARIUS KATILISKIS

(2)

Ir todėl be paties vado neapsiejo ir ši kartą. Jis nubaudė, jis tik ir tegalėjo bausmę atšaukti.

— Mes protestuojame! Mes nubausti, tad meldžiame mūsų be reikalo nevarginti, pone vade, — atsiliepė nuolankiai ir manda- giai, kaip tikras inteligentas, Kuosa.

— Protestuokit, kiek norit, o darbas lieka darbu.

Taip pasakė vadas, ir neatrodė, kad pik- tai ar grasinančiai. Bet jau taip, kad sužlug- dę mūsų pasipriešinimo viltis. Kad ir gerokai pavėlavę, nuėjome. Kinkė mus prie pačių sunkiųjų darbų, lyg pabrėžiant, kad esame sunkiųjų ir verti katorgos. Bet ką tu padarysi žmogui, kuriam darbas toks mielas ir savas, kad jis gali ant jo miegoti? Kaip apatinė gir- nų pusė, slunkinėjame, ir didelio pelno nesu- silaukė iš mūsų. Pats vadas buvo išėjęs į mišką prie barikadų statybos ir, padedamas Artojų, lankstė net susilęs. O kur Jonas su Akiniuočiu? Sako, atostogų paėmę, bent tam laikui, kol išnyks mėlynės ir kiti brėžimai. O Akiniuočiai be savo akinių tai arklio nuo daržinės neatskiria ir tokiu būdu visai ne-

darbingas. Kol įsitaisys naujus, gali dar va- landžiukė praeiti.

Daboklė taip ir nunešė mums iš po no- sies. Mes tą aiškinome savo nedalinga laime. Bet priežastys buvo kitur. Įsteigti daboklę, bet kokiame kaime nėra didelės štukos, bet ją išlaikyti — tai jau vargiai apsimokanti institucija. Laikyk sargybų tarnybą, kuri sa- vaimė atkrinta nuo darbų, šerk tokius brit- vonus ir laikyk juos dykus. Prisiminus Lie- tuvą, net silpna darosi, kiek ten buvo malo- nių ir svaiginančių galimybių pačiupti nusi- žengusį kareivį. Areštas, tai areštas, bet vien šautuvą paimekime. Patemptumei po šautuvu rugnagarį kaimietį, tai jo gimtųjų dienos prakil- iššauktumei ant žemaižės karktos. Žemė išdžiūtų apie jo nevalyvus batus. O ką dabar tu? Jie, gyvatės, mandravoja ir spiau- dosi į visas dabokles. Bet vadai nekalti, kad nėra tiek šautuvų visoje kuopoje. Be to, jie vokiečių žemėje, kur šautuvus pripažintas ka- riavimo, bet ne kareivio kankinimo įrankiu.

Taip, taip. Kažkokia juokinga kareivia- vimo parodija ir tiek. Nors vadai būtų tikri lietuviški leitenantai. Lankydami karo mo- kyklą, jie nė nesitikėjo tokio pažeminimo

tauriam karininko luomui.

Vieną dieną paleido iš miško pora valan- dų anksčiau ir įsakė baltai nusiprausti ir ba- tus nusivalyti. Vadas dar kažką suniurzgė apie išėginius rūbus, bet vėl, ką tai prisimi- nęs, ranka numojo ir tiek. Ak, apie išėgi- nius rūbus! Daugelis būtų buvę labai paten- kinti, turėdami bent kasdieninius, darbinis rūbus. Bet tiek to. Čia kažkas naujo ir neti- kėto bręsta. Taip. Išsiriškuoti ir traukti Jo- hannsburgan, kur vienoje bažnyčioje jau mus paruoštos pamaldos su bendra išpa- žintimi ir bendra Komunija.

Na, po velnių! Ir mūsų sielos reikalai kai kam bus parūpę. Jau čia prieš įvykius ir prieš nedorą.

Mūsų klaidžiojančios, alkanos ir susira- minimo ir vietos nerandančios sielos. Tar- tum nekrikštų kūdikių, tartum pakaruoklių, tartum žuvusių iš didelės meilės ir klebono nepriimtų ir pašventintus kapus, o pakastos už groivio, už tvoros, kur žemė Dievo tarnų prakeikta, nors tvirta to paties galybių Die- vo, visų mūsų tėvėjų Viešpaties.

Aukštą žiemos dangus tvyro, kruvinai šiurpauš sauleleidžio gaisro sujauktas, su įsmigusiomis juodų pušų viršūnėmis. Girgž- da sniegas. Vaiduoklis žiemos paukštis skren- da begarsiais mostais ir atsimuša numirusio medžio šakose. Aukštai tyra ir pasmėlusiai žaisva. Eina kareiviai. Grįžta iš darbo italų belaisvių kolona.

Į bažnyčią? Ar tikrai ten veda dalinį ir ten laukia kunigas, pasiruošęs visuotiniam nuodėmių atleidimui? Negi taip lengva ir pa- prasta nuodėmių atsikratyti? Keista.

Temsta. Sniegas įgauna mėlyną spalvą, o jo gurgždėjimas — ką tai panašaus į neiš- girštą ir niekad atgarsio neradusi skundą. Yra teks pat dangus Lietuvoje, ir to pat snie- go važtojimas gūdžiam žiemos kely. Ir toli, sutemose, susikūpinusi žmogysta. Ji virsta tašku. Šokinėjančiu, mirguliojančiu įskau- dusiose akyse ir pasimetančių žiemos bekraš- tėje. Bet dangaus vis didesnes erčias užima naktis, ir blausiame žvaigždžių mirgėjime, virš juodų miškų, virš pusnyse pasinėrusių stogų, virš beviltiškai klaukaus šunies stau- gimo plevėna dvasia.

Nors trupučio, nors trupinėlio atvangos mano varganai sielei, Viešpatie.

Užtemdymo įsakai liečia ir bažnyčias. Ji tamsi ir tik įmanoma prisikišus perskaityti maldos žodžius. Spinksi žvakės. Kunigas pa- sako trumpą pamokslą ir eina nuodėmių klausyti. Jis klausia, o šalia jo stovėdamas, kuopos vadas klausimus perteikia lietuviškai. Dievas galbūt suprastų ir lietuviškai, bet jo tarnas bavaras temoka vokiškai, ir todėl jam prisireikė vertėjo. Mums nieko nereikia atsa- kyti. Gali mąstyti, ką nori, ir klaidžioti min- timis, kur tau patinka. Ir nebūtina tau su- stoti ties tuo tašku, kurs tau pats nemalo- niausias. Tau yra duota minutė susitelti,

ir tu pats pasirenki. Ankštoje, mieloje, su- temų prislopintoje bažnytelėje.

— Ar jis teisingai verčia? — klausia Guiga, niekuom šioje žemėje nepasitike- damas, ypatingai kunigo ir jo vertėjo žodžiais bažnyčioje.

— Gerai, — užtikrina Kuosa, kurs puik- kiai moka vokiškai, puikiau, negu bet kas iš viso pulko. — Ir bene tai svarbu? Vistiek visos nuodėmės atleistos bus, jei galėsiės. Tikėkim, kad Dievas supranta abi kalbas, net tavo švenčioniškę tarnę.

— Tylėkit, — tramdo juos neramus šnabždesys.

Viskas taip pat. Ir prie Dievo stalo.

Ir einant namo. Vaitojančio sniego lygu- moje. Jeigu tu tik galėjaisi.

— Ar tu galėjaisi už nuodėmės?

Keista. Toks nuostabus žiemos vakaras, ir tokie klausimai.

Joniukas, mano jaunas draugas, išdriso:

— Aš nesigailėjau, kad lupau mūsų lei- tenantus. Ir daviau per snukį Rak-čiak-čiak.

— Eik tu, durniau. Ar čia nuodėmė? Jei gu taip, tai mes niekad iš peklos neišbristu- me.

Ir neišbrissime. Ne. Kartais atrodo, kad liūnas jau semia pakinklius. Aš manau, kad ir kitiems baisiai reikalingi tokie vakarai. Su tokiu dangumi, kaip užsimiršime.

(Pabaiga)

Dvylika metų mūsų benamės prozos (1945-1957)

JAUNŲJŲ PROZAIKŲ GRUPĖ

HENRIKAS NAGYS

5. Taip pasiekiami didelė ir reikminga jaunųjų prozaikų grupė, išaugusi dalinai arba ir visiškai Vakarų pasaulio (iš dalies anglosaksų) literatūrinėje mokykloje bei tradicijoje, atstovaujančią naujas tendencijas ir ieškančią šviežių — dar nepalietų — teminių ir formalinių galių.

Šios grupės rašytojus galėtume pilnai pavadinti **psichologinės beletristikos** kūrėjais, tuo terminu suprantant individualių ir bendrųjų žmogiškųjų problemų centravimą kūryboje.

Jeigu turėtume laimės būti savo žemė, ši karta ir būtų nūdienės mūsų literatūros pagrindinė reikėja, taigi, karta, atrodanti galutinį kontaktą su pasauline kūryba ir imanti žengti kartu, bendraudama ir lenkyniaudama. Atstrai jai koki nors bendrą vardiklį — be ankščiau minėto — nelengva, tačiau ją galima būtų taipogi apibrėžti kaip nutraukiančią ryšius su betkoki realizmo apraiška ir gravituojančią į atgimusio ekspresionizmo kūrybinį metodą ir credo bei stilistines priemones.

Šiandien, mūsų manymu, pasaulinė literatūra yra dvi aiškiai išvėliamos prozaikų tendencijos: viena — neorealizminė, kita — eksperimentinė, atmetusi futuristines ir grynojo formalizmo apraiškas ir nuolat grįžtanti (paveikta egzistencinės filosofijos mąstymo) į dvidešimtojo amžiaus kardinalinį žmogaus prasmės ir laimės klausimą bei jo neramios dvasios ir nykaus pasaulio terena.

Jeigu būčiau moralistas ar teisejas (tokių nūdien per daug mūsų tarpe), tuojau pat pridėčiau ir teismo sprendimą (t. y. pasmerkimą) šiai, tariamai, nedrausmingai, netgi žalingai, mūsų jaunųjų prozaikų grupei. Dėkui Dievui, nesu apdovanotas nei teisėjo toga, nei vienintelės tiesos paslaptimi, todėl tariau, jog ši tendencija yra sveikintinas reiškinys mūsų nuolat labiau pelyjančiam literatūriniam gyvenime; kad tai tikros gyvybės ženklas, skelbiamas dar nebalzamuotų jaunų žmonių, nesukaisiotų į narvelius, kuriuose jie turėtų čulbėti tik mums primtinai ir mūsų dresiruotai ausiai malonias melodijas.

Mums, jauniems žmonėms, ši karta yra mūsų karta, ar tai kam patinka, ar ne. Jei ir neviskas mums joje priimtina, mes tačiau esame atvirai jos balsui ir nepasitinkama jos nei hipokritų, nei moralistų, nei krautvininkų kaukėmis prisidengę veidus.

Todėl ir **Antano Škėmos** kūryba (kuria čia norime minėti pradžioje šios reikšmingos jaunųjų beletristų kartos) mums nėra jokia kakofonija nei biauromo postulatų, bet vieno rašytojo taip regimos tikrovės ir tokio jo žmogaus vaizdavimas **savu** žodžiu.

Antanas Škėma (palyginus jo knygas, kad ir su tokio Graham Greene), jokia prasme, nėra mūsų literatūron inėšes ko nors nepriimtino arba nepadoraus (jeigu tokį išsireiškimą, iš viso, galima naudoti, kalbant apie literatūrą!).

Jeigu jo kūrinių gsdina fariziejiško mentaliteto atstovus bei snaudžiančius dulkėtojų ramybėje miestelėnus (žinoma, dvasine prasme), tai jie verčiau tepasiziūri atidžiau į savo sielas, nes jose, tikriausiai, yra kas nors gsdinančiai neįjaukiaus ir netikro. Hipokrizija buvo ir tebėra vyriausia šios (ir kitų) jaunųjų kūrybos kritikė bei teisėja, bet vargu ar ją galime laikyti kompetentinga tokio pobūdžio byloms.

Antanas Škėma, vienas pačių stipriausių mūsų dramaturgų (žvilė; Pabudimas; Vienas ir kiti; žvakidė) yra taip pat vie-

nas įdomiausių prozaikų, pasirinkusių psichologinį metodą savo kūrybos pagrindu. Jo "Kibirkštys ir nuodėguliai" (1947) tebuvo pradžia ir prologas "Sventajai Ingai" (1952), drąsiai knyškai, ieškančiai atsakymų į visą eilę tamsių mūsų egzistencijos klausimų.

"Čelesta" (rankraštyje) ir romanas "Keltuvai" (rankraštyje) taip pat, dėlei liūdno inkvizicinių metodų, kurių nesigėdino kai kurie "taurus" žmonės panaudoti, terorizuodami leidėjus) yra dvi naujos šio autoriaus knygos, kurių pasirodymas bus ne tik aiškus įnašas mūsų naujon prozon, bet ir tikras žingsnis šviesesnės tematikos ir novatoriškų eksperimentų link.

Kitas šios jaunųjų ieškotojų grupės atstovas yra **Algirdas Landsbergis** savo pirmuoju romanu "Kelionė" (1954), (laimėjusiu **Draugo** konkursą) pasi-

rodęs subrendusiu ir pažįstanciu savo kūrybinį pasaulį ir savo žmonės rašytoju. Panaudodamas naujus metodus (pasamones mediumą, vadinamus flash-back, kurių ir Škėmos kūryboje rado me) bei pokario žmogaus portretus, Landsbergis sukūrė giliai ir originaliai pokario ištremtųjų, nugalėtojų ir pralaimėtojų studiją, liudijančią kaip daug nepalietų temų ir žmogiškosios egzistencijos problemų dar laukia mūsų prozaikų plunksnos.

Ir novelių rinkinyje "Ilgos naktys" (1957) Landsbergis įrodo pažįstas lygiai gerai ir giliai vaiko psichologiją, valdąs puikiai žodį ir tūris neeilinį rašytojo skonį ir lygiai neeilinę erudiciją. Šia prasme jis yra tipingas naujos prozaikų kartos reprezentantas, nepasitenkinęs senu palikimu, bet turįs drąsos ir talento užkariauti naujus plotus mūsų sunkiai vegetuojančiai žodinei kūrybai.

Julius Kaupas taip pat priklauso savo kūryba šiai grupei, nors jo literatūrinis pasakų knyga "Daktaras Kripštukas pragare" (1948) iš pirmojo žvilgsnio atrodytų labiau impresionis-

tinų ir puikių akvarelių rinkiniu apie Kauną. Tačiau, atidžiau pažvelgę, pastebėsime, kad Kaupas nevieną piešia miestą ir jo savotiškus gyventojus, kad toji knyga nėra vien tik įspūdingiausia, ligi šiol sutikta knyga apie savo gimtąjį miestą ir žmogaus širdyje gyvą pasaką, bet kad tai taip pat universalus žmogaus sapno ir svajonės sulydinimas su kasdiena, kad daktaras Kripštukas yra vienas tų nepalietusių tiesos ir saulės ieškotojų liūdno žmogaus butyje. Vienas drąsuočių su vaiko širdim ir siela, išplaukiančių ieškoti naujos žemės ir naujo žmogiškojo sapno.

Tą Kaupo kūrybinį credo patvirtina jo psichologinės novelės, netrukus pasirodysiančios knyga. Julius Kaupas yra mūsų naujosios prozos vienas skaidriausių atstovų, tikinčių besąlygine žmogaus meile, išvedančia kiekvieną iš nakties ir nevilties.

Jono Meko prozoje tokios šviesos mažiau, tačiau ir jo žodis naujas, šviežias, stiprus, maitinantis moderniojo literatūro ir tamsiojo šio amžiaus žmogaus sielą. Meko negausiuos kūrinius daug novatoriaus drąsos ir

pajėgaus kūrėjo kultūros.

Psichologinis momentas ryškus ir kitų jaunų, gabių prozaikų kūryboje, būtent, **Adolfo Meko**, **Jono Staniškio**, **Kęstučio Keblio**.

Šalia šių jaunųjų prozaikų išeivijoje išryškėjo ir kiti, kuriuos čia pavadinsime **impresionistinio estetizmo** atstovais. Jie mažiau linkę į eksperimentą, mažiau gilinasi į žmogaus sielos konfliktus bei problematiką, jų žodis lieka labiau dažų ant drobės, impresijų fiksuotoju, spalvingu ir pilnu kasdienybės detalių liudininku.

Tokia buvo **Medardo Bavarsko** proza, kur (Pilkieji namai, romanas; Klajūnas, novelė), gerus užmanymus labai dažnai sugriauzdavo skubotumas; tačiau nedaugelis lengvai ir įdomiai pabrėžtų impresionistinių detalių liudijo jaunojo autoriaus sugėbėjimus.

Nelė Mazalaitė taipogi liko ištikima savo impresionistiškai nuspalvintam pasauliui, kur pažėrinimams, mergaitė iš kom s svajonėms apie keistuolius vyrus, svajingas herojes, drama-

tiškai klajojančias po nakties tamsas arba egzotiškus miestus, netgi pačiai problematikai suteikiamos lengvais žestais išspindžiamos atomazgos, o težėms, daugybės lentelės lengvumu, randami atsakymai.

Nelė Mazalaitė yra populiari rašytoja, jei populiariaumą matuotume **Unterhaltungsliteratur** mėgstančios publikos skaičiais, tačiau jos knygų literatūrinė vertė randama jos tikrai vaizdingam ir lengvam stiliuje labiau, nei jos tematikos įforminime ar kompozicinėje struktūroje.

Pirmosios Mazalaitės knygos, parašytos gyva impresionistine maniera; "Miestas, kurio nėra" (1939), "Pajūrio moterys" (1939), "Karaliaus ugnys" (1942), "Apversta valtis"; legendų knygos: "Legendos apie ilgesį" (1947) ir "Gintariniai vartai" (1952); romanai: "Mėnuo, vadinamas medaus"; "Saulės takas"; "Pjūties metas" ir "Negestis". Mazalaitė, iš tiesų, gausiausia rašais tarpe mūsų negausių moterų prozaikų, nors, reikia pasakyti, visų mūsų moterų beletristika yra palikusi daugiau ar mažiau tradicinę

plotmę ir, palyginus su senosiomis klasikėmis, nedaug ką nauja tematinę ir formalinę prasmę tėra davusios.

Išimtinis norėtume čia laikyti, jau minėtą, Alę Rūtą ir **Birutę Pukelevičiūtę**, gerai užsirekomendavusią pirmuoju savo romanu (**Draugo** konkursą laimėjusiu) "Aštuoni lapai" (Didžioji savaitė) (1956). Jos knyga, formaline prasme, išlieka impresionizmo ir estetizmo kategorijoje, tačiau tematiniai duoda kai kurių visai naujų aspektų ir šalia akvareliško lengvoko Kauno plano atskleidžia karo teriojamo ir gainiojamo žmogaus likimą. Čia ji nors ir neišlaiko visur vienos interpretacinės gėmės bei kompozicinį glaudumą, bet labai dažnai sužiba sodriai talentingu žodžiu ir gyvai tapomom gyvenimo detalėmis.

Impresionistinio estetizmo vardu galime apibūdinti ir **Pauliaus Jurkus** prozą — legendų knygą "Pavasaris prie Varduvo" (1954) ir romaną "Smilgaigaičių akvarelė" (1957), nuotai kiną, poetišką, žaismingą, dažnai kiek paviršutiniškai traktuojant, betgi nestokojančią šilumos ir jaunatviškumo. Paulius Jurkus nėra linkęs į eksperimentus, laikosi tradicinio kelio, jį neblogai pažįsta ir randą jame savo temoms pakankamų įforminimo priemonių.

Grynojo formalizmo vardais buvo vadinamos Škėmos, Landsbergio, Meko knygos, tačiau mes su tuo nenorėtume sutikti. Nei vienas minėtų autorių nėra eksperimentavęs vien dėlei paties eksperimento, bet ieškojo savito pasakymo ir savo kūrybiniam pasauliui atitinkamos, jų ištikimimui būtinos, ekspresijos.

Gal tikrai vienas **Leonas Lėtas** kai kuriom savo miniatiūrom kiek pašposavo ir pagąsdino gerokai konservatyvų lietuvių skaitytoją, tačiau tai truko neilgai ir jokios įtakos, bent ligi šiol, mūsų išeivijos prozeje nepaliko. Žiūrėdami iš tolimesnės perspektyvos, manome, kad būtų visai neblogai, jei mes šandien ir turėtume nuosavą **enfant terrible** — iš atliktų kaip ir lydzio pareigas aptingstančių karo tvenkinyje. (Bus daugiau)

KORP!
NEO-LITHUANIA
SUEIGA CHICAGOJE

Šių metų gegužės 25 dieną buvo sušaukta Chicagos L. S. T. Korp! Neo-Lithuania metinė sueiga. Sueigoje buvo iškilmingai paminėtas Korp! Garbės Narys kan. Tumas-Vaižgantas.

Korp! pirmininkas J. Jurkėnas įdomiai papasakojo apie kan. Tumą-Vaižgantą, o iš jaunesniųjų kolegų — D. Siliūnas paskaitė iš kan. Tumo-Vaižganto gyvenimo vaizdelį, kurį drauge su ž. Žemgulyte buvo skaitę per Sophie Barcus radio programą.

Tollimesnėje dienotvarkėje sekė valdybos metinis pranešimas. Metinį planą sėkmingai išpildžius valdyba atsistatydino, bet vienbalsiai dalyvių prašoma, sutiko vadovauti dar iki rudens šventės. Palengvinti valdybai nešti darbų naštą buvo išrinkti du pagalbininkai iš jaunųjų korporantų tarpo: Donatas Siliūnas ir Rima Kašubaitė. Jiems linkime sėkmės.

Revizijos komisijos pranešimas buvo priimtas su džiaugsmu ir be pataisų. Komisija vienbalsiai perrinkta.

Clevelando šventės dalyviams pasidalino įspūdiams ir dėkoja Clevelando neo-lithuanams ir jų bičiuliams už tokį malonų priėmimą.

Sueigos techninei pusei vadovavo kol. Našiūnas, sekretoriavo kol. E. Žemgulytė, o linksmajai pusei vadovavo kol. D. Siliūnas, sufleravo kol. A. Siliūnas. Sueiga baigėsi malonioje nuotaiškoje, prie kavutės, pasikeičiant juokais, pasipasakojimais, dainomis, ir susilaukus viešnios net iš Venezuolos, malonios kolegės Eleanoros Dargytės.

Eglė Žemgulytė

Scholz "Mark 58" namas yra puikiai aprūpintas telefonais. Laidai yra įvesti daugeliui telefonų. Ir kilnojami telefonai, telefonai dėl dekoracijų, spalvų, telefonų, nereikalaujančių rankų ir duodančių daug kitų patogumų.

Telefonai gyvenimo vietoje
• šeimos kambaryje
• gyvenamajame
• patio

Telefonai miegojimo vietoje
• didžiausiam miegamajame
• vaikų miegamajame
• svečių kambaryje

Telefonai darbo vietoje
• virtuvėje
• garaže
• rūsyje

MODERNŲS NAMAI
YRA PUIKIAI
TELEFONAI
APRŪPINTI IR

Žmonės daugiau negalvoja apie namus su vienu telefonu! Modernūs namai yra puikiai telefonais aprūpinti su telefonais gyvenimo vietoje, darbo ir miegojimo vietoje. Ohio Bell kviečia jus ir jūsų šeimą aplankyti puikiai telefonu aprūpintą namą. Tai yra "Mark 58" namas, atidaras sekančiose vietovėse:

Lake Erie Estates, Cedarwood Rd., Willoughby, Ohio
Meadow Wood, Chickadee Lane, Lyndhurst, Ohio
Co-Moor Colony, Jerry-Coe Lane, Strongsville, Ohio

Čia jūs pamatysite:

- garsintuvu aprūpintas frontines duris, kuriose jūs galite atsakyti su bet kuriuo telefonu namuose
- tarp kambarių telefonai
- kilnojamus telefonus, kuriuos jūs galite įsijungti kaip lempą
- "kalbėjimo ir darbo" be rankų telefoną
- telefonai, kurie sujungia dvi ar daugiau linijas.

Po to, kai jūs pamatysite "Mark 58", pažiūrėkite į savo telefoną namuose. Paklauskite save, ar jis atstoja visus jūsų šeimos reikalavimus. Apačioje parodo idealų skaičių telefonų, skirtingų dydžių namuose:

namo tipas	telefono numeras	vieta	kaina per minutą
3 kambarių butas	1	virtuvė ar miegamasis	\$0.85
4 kambarių namas	2	virtuvė, miegamasis ar rūsys	4.70
5 kambarių namas	3	virtuvė, miegamasis, poilsio ar gyvenamasis kambarys	2.25
6 kambarių namas	3	virtuvė, miegamasis, rūsys ar gyvenamasis kambarys	2.55
7 kambarių namas	5	virtuvė, dviejuose miegamuose, rūsyje, garaže ar šeimos kambaryje	4.25
8 kambarių namas	5	studijų, pusryčių vietoje, rūsyje, dviejuose miegamuose, ar gyvenamajame kambaryje	4.25

(* plus 10% excise tax ir 1 kartą įstatymo mokesčiai)

Ar reikia pasivyti? Šaukite Ohio Bell ir užsakykite jūsų telefonus iš jūsų Service Representative.

the OHIO BELL telephone company MA 2-9900

Skyrių tvarko: Audronė Gelazytė, Algirdas Garlauskas
Ingrida Stasaitė ir Kestutis Gaidžiūnas.

JAUNIMAS IR LITUANUS ZURNALAS

Jau ketveri metai, kai studijuojas lietuvių jaunimas Amerikoje, leidžia žurnalą Lituanus. Dažnai iš mūsų tai yra dar visai negirdėtas leidinys.

Sis žurnalas yra leidžiamas anglų kalba, aukšto kultūrinio masto leidinys. Jo didžiausias tikslas — supažindinti kitatačius su lietuvių ir lietuvių gyvenimu. Todėl šis žurnalas ir turi būti kuo plačiau paskleistas.

Sis nėra ypatingai skirtas lietuviškam jaunimui, nors žurnale daug ką naujo ir įdomaus galime ir mes rasti, bet ypatingai tinka čia gimusiems lietuvių antros ir tolimesnųjų kartų vaikams, kad jie, nors kiek susipažintų su lietuvių kultūra.

Vartant kovo mėnesio numerį (Lituanus išleista keturis kartus per metus) mes randame įvairių sričių straipsnių: "Imperializmas — aukštesnė komunizmo forma", "Karžygis ant balto žirgo", — skirtas Šv. Kazimiero 500 metų gimimo sukakčiai paminėti, "Kiekviena Baltijos tautų problema aspektai", turtinga ir išsamų straipsnį "Muzika Nepriklausomybės metais", menininko M. V. Dobužinskio biografiją, ir J. Grušo novelės vertimą "Šviesesnis už saulę". Žurnalą puošia daug lietuvių dailininkų iliustracijų.

Reikia neužmiršti, kad visa tai yra anglų kalboje ir tai tikrai puiki mūsų lietuvių kultūros reprezentacija.

Mes, jaunimas, galime ir turime prisidėti prie šio didelio darbo. Juk mes turime tiek daug pažįstamų svetimąčių, kurie domisi lietuvių ir lietuvių kultūra. Čia yra ta puiki proga jiems parodyti kas mes esame, kas yra mūsų Lietuva, ir užsakyti.

Šia proga visi atsiminkite tai savo kultūringa kaimyną ar gimnazijos mokytoją! Vieni studentai nepajėgia tai didelį darbą atlikti, prisidėkime ir mes. Juk — kai du stot, visados daugiau padarys!

K. Gaidžiūnas

Pastaba. Platesni informacijos apie Lituanus žurnalą galite gauti šiuo adresu: Lituanus žurnalui Remti Komitetas, c/o Vytautas Kamantas, 508 E. 125 St., Cleveland 8, Ohio.

ŠIAUDINIS PATRIOTAS

Tremtis visiems yra žiauri, o lietuviui dar labiau.

Elbūjis lietuvis skaitosi tas, kuris gimė Lietuvoje — tai viskas. Susipratęs lietuvis yra tas, kuris ne tik gimė Lietuvoje, bet jį palikdamas su savimi pasiėmė ir savo sielą ir jos dalelę. Didelė dalis lietuvių tremtinių atsidūrė Amerikoje — medaus ir dolerio krašte. Vieni iš jų nuėjo lietuvių išsivadavimo keliu, kiti dolerio keliais, treči šiaudinio patrioto keliais, o ištikimieji suvėrė branduolį, kuris prieš viską priešinas ir lietuviybę išlaiko.

Pirmieji du tipai yra neįdomūs, nes jie savo materialiniu godumu nedaug kuo skiriasi nuo vidutinio šio krašto gyventojų. Paskutinis nuo jų skiriasi kaip baltas nuo juodo. Šis paskutinis tipo lietuvis yra tvirtas žmogus. Jo neįstengia paliesti nei aplinkuma, nei sunki tremties dalis. Jis stovi tvirtas, kaip tas ažuolas tarp grebalių...

Tačiau šalia to ažuolo išdygo dilgėlė — šiaudinis patriotas. Šis smulkaus charakterio tipelis yra aštrus reikštis lietuvių visuomenei. Jis nei atsidėdamas Lietuvos, ir nei prisiimdamas savo

naujos "tėvynės" atsakomybės, laisvai laido gerkle, kiršina lietuvių prieš lietuvius. Šis šiaudinis patriotas dažnai knisiasi praeityje ieškodamas purvo, ir juo drabstydamas žudo patriotiškumo jausmą lietuvių jaunime.

Vienybėje glūdi stiprybė! Mūsų, jaunųjų lietuvių tikslas mokyti, augti Lietuvai ir padėti jai išsilaivinti. O turėdami tokį kraštą laisvės troškimą ir reikia žiūrėti, kad mūsų tarpe neišaugtų toks šiaudinis patriotas...

Algis Garlauskas

LIETUVIO PRIGIMTIS

Mūsų gimnazijoje, esančioje Los Angeles, yra įvairių mokinių. Jie yra visokių tautybių, visokių gabumų. Tačiau jų mokinių tarpe yra ypatingas būrys. Tai lietuviai mokiniai.

Kokia gi savybė juos išskiria iš visų kitų gimnazistų? Pirmoje eilėje, jie turi grynąsias rasės bruožas. "Amerikiečiai" mokiniai, daugelis jau ir trečios kartos, yra mišinys daugelio pasaulio tautų. Jų bruožuose pastebima ir mongolų ir žydų ir negrų įtakos. O štai, lietuviai — nuo pat Aistuvos įkūrimo dienų — turi išlaikę gryną savo tautą.

Antras dalykas, išskiriantis lietuvių mokinius, yra jų lietuviškai skambančios pavardės: Duda, Petrauskas, Nausėda, Gustas, Viegirda, Stropas, Kairys ir t.t.

Ir kas gi tą Vyties Kryžių bei Gedimino Stulpus taip prasmingai nupiešė ant klasės suolo, jei ne lietuvis? Kieno gi tas darbas nokyklos bokšto viršūnėje: smaila janti Lietuvos Himno žodžiai? Kam pridera pagarba dėl šaunaus Vyties, išdrožto palmės kamienė. Pagaliau, kas prisipažins rašalu įrašęs knygos lapuose Lietuvos laisvės troškimą? Prie visų tų "kalbėjų" prisipažins lietuvis mokinys. Jis prisipažins, nes jis nesigėdi tai padaręs, nors gal ir mokytoju nebus pagirtas.

Dėl šių savybių lietuvis mokinys ir išsiskiria. Išsiskiria ne tik čia, John Marshall gimnazijoje, Los Angeles, bet visur, kur tik jis yra. Jį traukia lietuvių garbė, prigimtis, pasišventimas savajai tautai.

Benito Nausėda

PAVASARIO ZIEDAS PRAZYDO VISU SKAISTUMU...

Gegužės mėn. 10 d. didžiausiu pasisekimu praėjo Lit. Mokyklos Tėvų Komiteto suruoštas vakaras, kuriame Clevelando Grandinėle atliko savo penkmečio programą. Ją papildė dar du svečiai iš Toronto: V. Verikaitis ir St. Gailėvičius.

Grandinėle tą vakarą išėjo su eile naujų šokių, deklamacijų. I. Stasaitė deklamavo Čičinską, o L. Kasperavičiūtė šoko Linelį. Grupės nariai dar atliko Vysk. M. Valančino Guvau Vincelio scenizavimą.

Visa programa praėjo puikiai ir Clevelando visuomenei paliko gerą įspūdį.

Jaunimo Balsas sveikina Clevelando grakščiąją tautinių šokių grupę Grandinėle ir jos vadovą Liudą Sagi, švenčiančius gero darbo sukaktį. Linki dar daug gerų penkmečių begarsinant lietuvių kultūrą ir lietuvių tautinį meną.

I. S.

OPERA...

Prieš pradėdant, noriu visiems skaitytojams paaiškinti, kad aš nesu nusiteikęs prieš operą! Ne,

visos išreikštos mintys yra tik mano nuomonė. Aš jas tik surašau čia, kad juos nenusibostų šį rašinį skaityti.

Kadangi mes dabar, skaitytojai, jau vienas kitą suprantame, aš pradėsiu, kol dar yra vietos mano žodžiams.

Vieną gražų vakarą aš sėdėjau namie ir daužiau savo "bongodrums". Įėjo mano tėvelis ir pranešė, kad važiuosim pamatyti Aidą.

Bubnavimas sustojo, tylą užgūlė namų... — Opera! — vos ištariau... — Bet tėt, ką sakys draugai?... —

Gana, gana, tas tavo laukinis užsiėmimas mane iš namų išvays. Reikia nors truputį kultūros!

Taip ir baigęs to vakaro pašnekesys.

Po dviejų savičių vilkaus gerą kostiumą, užsirišau blizgantį kaklaraistį ir sakau: — Opera, aš atvykstu! Manau, dabar bus kaip Vienos rūmai... spindės didelės, šakotos žvakės, blizgės panelių brangenybės...

Įėjęs į salę beveik apalpau — vidury koridoriaus stovėjo naujo pasaulio manija — Coca-Cola būda. Ir dar norėjo 20 centų už mažą puoduką gėrimo. Jei tas puodukas būtų buvęs stiklinis, tai gal mokėčiau, bet už popierinį... Tegul jie sau eina!

Mano nauja problema buvo, kaip suprasti italiskų operos žodžius. Išsprendžiau tą reikalą nusipirkdamas į anglų kalbą išverstą programą. Kainavo 75 centai, bet sakau, dabar suprasiu, ką Aida dainuoja savo mylimiausiam.

Lempas užgeso, scena sušvito, opera prasidėjo. Ir programos net neskaitys užmigau. Taip ir praėjo pusė vakaro. Užmigau ne savo kalte, nes sėdynės buvo ypatingai minkštos, o dainavimas dar grikškas.

Sekantį vakarą aš ir vėl buvau laukinis ir daužiau savo "bongodrums"...

Algis Rukšėnas

SURASTAS SPRENDIMAS...

Anais laikais, Lietuvoje, susirūpinę keli žydėliai tarėsi, kaip išgarsinti savąją tautą. Tarėsi šiaip, tarėsi taip, bet nieko nenumatė. Staiga iš vieno kampo pasigirdo vieno rabinuko balsas. Jis pranešė, kad jau sugalvojo. Rabinukas, klausiamas ką jis sugalvojo, atsakė: — duokit man gražius rūmus ant kalno, gero maisto, ir tylos. Taip po kelių savičių aš jums pranešiu savo planą.

Visi žydėliai vėl klausė, kam gi jam reikia tų rūmų ir tos tylos. Rabinukas atsakė: — Kad galėčiau protingai galvoti...

— Na gerai, bet tą gausi tik keletai savičių, — atsakė jo draugai.

Keliom savaitėm praėjus, žydai susirinko prie kalno ir laukė pasirodant išminčiaus. Pagaliau jis pasirodęs sako: — Leiskit dar savaitę pabūt ir jums tikrai pasakysiu planą.

Supykę žydai leido, bet tik jau savaitę.

Sekandį savaitę, pastorėjęs žydukas grįžo pas savo draugus. Visi įdomiai klausė ką jis sugalvojo. O šis, gerokai nusipenėjęs atsakė: — Uį, reikia paimiti visus pasaulio žydėlius, ir sudėti vieną didelį žydėlį; po to paimiti visas pasaulio jūras ir sudėti į vieną didelę jūrą; paskui paimiti visus pasaulio akmenis ir sudėti į vieną didelį akmenį. Ir tada tas žydėlis, paėmęs tą didelį akmenį, įmes į tą didelę jūrą, ir bus didelis PLUMPT!

Pagal seną pasaką parašė

Mindaugas Rinkus

J. CIJUNSKAS
LAIKRODININKAS
Taiso ir parduoda laikrodžių apyrankes ir kitas brangenybės sąžiningas ir garantuotas darbas prieinamomis kainomis.

753 E. 118 St.
Cleveland 8, Ohio
Telef.: LI 1-5466

Adv. Julius Smetona

buvo nuvykęs į Chicago dalyvauti a. a. Antano Olio laidotuvių atstovaudamas Tautinės Sąjungos skyrių ir Dirvą, nes red. pavaduotojui J. Palukačiui susirgus, redakt. B. Gaidžiūnas iš Clevelando negalėjo išvažiuoti.

LIETUVOS OKUPACIJOS IR DIDŽIŲJŲ IŠVEŽIMŲ MINĖJIMAS CLEVELANDE

Iškilmingos pamaldos Katedroje Birželio 15 d. (sekmadienį) Amerikos Lietuvių Tarybos Clevelando skyrius organizuoja iškilmingas pamaldas. Pamaldos įvyks švento Jono Katedroje (East 9 ir Superior Ave.) 11 val. Pamaldų metu momentui pritaikyta pamokslą pasakys Katedros klebonas monsinjoras Walsh, giedos Čiurlionio ansamblis.

Visos lietuvių organizacijos pamaldose kviečiamos dalyvauti organizuotai su savo vėliavomis.

Visi Clevelando lietuviai kviečiami į pamaldas vyksti automobiliais organizuotai sudarant demonstraciją. Automobilių vilksnė 10 val. renkasi prie Lietuvių Kultūrinio Darželio. ALTO skyrius aprūpins automobilius tautinėmis vėliavėlėmis ir parengs kelis automobilius su atitinkamais plakatais.

Minėjimo aktas

Iškilmingas liūdrosios sukakties minėjimas įvyks taip pat sekmadienį, birželio mėn. 15 d. 5 val. vakaro Engineering Building salėje (East 5 ir St. Clair). Minėjimas drauge su latviais ir estais. Minėjimo metu kalbas pasakys kvietis svečiai, meninę programą išpildys Čiurlionio ansamblis ir estų bei latvių tautiniai chorai. Minėjimui dekoracijas rengia dailininkas V. Raulinaitis.

Visi Clevelando lietuviai šiam akcie kviečiami gausiai dalyvauti.

Rengimo išlaidoms padengti kiekvienas dalyvis aukoja 1 dol. Visi dalyvaujantieji bus apdovanoti lietuviškomis spalvomis.

Speciali radijo programa

Birželio mėn. 14 d. (šeštadienį) Amerikos Lietuvių Tarybos Clevelando skyrius, talkininkaujant Lietuvių Radijo Klubui, organizuoja specialią radijo programą amerikiečių klausytojams. Programa bus transliuojama per WHK stotį 9:05 val. vakaro. Programos metu atitinkamus pareiškimus padarys Kongreso nariai ir bus duota pabaltiečių muzikos.

Visi lietuviai kviečiami šios programos pasiklausyti. Programą remia Clevelando lietuviai gydytojai.

Feliksas Baranauskas,

aktyvus Clevelando lietuviškųjų organizacijų narys ir rėmėjas, jau kelinta savaitę serga. Gydosiu namuose, gydytojo priežiūroje.

SLA 14 kuopos vasaros pobūvis

SLA kuopose ir apygardose šiuo metu vyksta gyvas pasiruošimas augsiniam seimui, kuris prasidės liepos 1 d. Chicagoje. Clevelando SLA 14 kuopa, jungdamosi į tą mūsų organizacijos reikšmingą įvykį, nutarė suruošti priešseiminį vasaros pobūvį.

Pobūvis įvyks birželio 29 d. Blaškevičių gražioje sodyboje. Pobūvio rengimo reikalams pasiskirta komisija iš Antano Zdanio, Zigmonto Peckaus ir Vytauto Braziulio. Komisijai talkinti pakviesti: M. Dunduraitė, P. Mažerė, P. Jocienė, J. Čėsna ir V. Stosiūnas.

Pobūvy kviečiami dalyvauti visų Clevelando SLA kuopų na-

riai su šeimomis ir bičiuliais. Pobūvis bus gera proga tarpusavy bendrauti, o kuopos delegatams su nariais bendrai aptarti reikalus, kurie bus keltini seimo metu.

Pijus Žiūrys

iš ligoninės jau grįžo į namus. Sekmadienį jį aplankė būrys clevelandiečių.

Dainos Sukarevičiūtės ir Miko Eimonto

sutuktuvių įvyksta šį šeštadienį, birželio mėn. 14 d. 10 val. Naujosios Parapijos bažnyčioje. Vaisės 7 val. vakare Lake Shore Contry Club.

Padėkos žodis

Dr. Jonui Stankaičiui

Nuoširdus ačiū už didž. rūpestingą bei sąžiningą gydymą mūsų žmonelės ir mamytės Elenos Bridžiuvienės.

Jūsų kilnios širdies mes ilgai neužmiršime.

Bridių šeima

Juozas Mikonis,

nekilnojamo turto pirkimo-pardavimo brokeris, pirkė East Shore Realty įstaigą ir pradėjo savistovią prekybą. Įstaiga yra lietuviams gerai pasiekiamam rajone — 780 East 185 St. Telefonas įstaigoje IV 1-6561, jeigu namuose — MU 1-2154.

Clevelando berniukai

nuo 8 iki 12 metų, norintieji stovyklauti birželio 21 iki liepos 12 ar trumpiau, L. R. K. F. stovykloje Menchester, Michigan (prie Detroito), dėl informacijos kreiptis į L. Gailiūsiene, telef.: RA 1-8191.

TIKRAS ISPARDAVIMAS!

Mes išparduodame visus mūsų dažus. Ir tai yra tikra mūsų proga gauti geriausios rūšies vidaus ir lauko dažus, žemiausiomis kainomis mieste. Visoj valstybėje skelbiami dažai yra parduodami pigiau, negu gamintojų kaina. Geras pasirinkimas, bet likusios jau ne visos spalvos.

Consolidated Paint Varnish Corp.

kampus Willev ir Train Ave. Atidara pirmą. iki penktad. 8 a. m. iki 5 p. m. Šeštadienį 9 a. m. iki 12 p. m.

KAS

UŽSISAKĖ

DIRVĄ —

TAS NESIGAILEJO!

THREE WAY PAINTING CO.

Lietuviška įmonė atlieka įvairius naujų ir senų namų dažymo ir dekoravimo darbus iš lauko ir viduje.

Lietuviškas darome nuolaida.

J. ir E. Ignatavičiai

677 E. 128th St. Tel. MU 1-8368

PRANEŠAMA... NATIONWIDE'S naujas

ŠEIMOS DRAUDIMAS

Vienas gyvybės draudimas padengia visą jūsų šeimą... net automatiškai kiekvieną naują prisidėjusį (po 14 amžiaus dienų) NE KIEK NEPADIDEJANT už mokamą vieną draudimą!

Skambinkit:
PAULINA MOZURAITIS,
Agentas
SK 1-2183

MONCRIEF

ŠALDO vasarą — ŠILDO žiemą

Aplankykite savo kaimyniškas Moncrief parduodėjas

VIENOS ŠEIMOS NAMAS — EAST 126 GATVĖS RAJONE

Į šiaurę nuo St. Clair ir Lanclot Ave., 4 miegamųjų namas. Labai geram stovyje. Naujas gaso pečius. Garažas. Prašo \$12,500.

Du namai — geros pajamos
Netoli St. Clair Ave. ir Šv. Juozapo bažnyčios du namai ant vieno sklypo: vienas 4 šeimų, o kitas vienos šeimos — 7 kambarių. Gaso šildymas.

Turime ir daugiau gerų pirkinių. Kreipkitės į

p. ŠIRVAITĮ
Wm. T. Byrne — Real Estate
1535 Hayden Ave. MU 1-6100
ar namuose KE 1-4080

REIKIA 4 MIEGAMŲ?

Marcella iš E. 185 gatvės, prie pat prekybos centro, CTS susisiekimo, mokyklų, bažnyčių pagal užsakymą statytas bangalas, pirmo savininko. 2 miegamieji ir vonia apačioje, 3 baigti viršuje; valgomasis plius didelė virtuvė, židyns, užpakalinė veranda, perdalintas rūsys, garažas, kilimai, puikiai išlaikytas, kaina nustatyta skubiam pardavimui.

STAKICH REALTORS
830 East 185 St., Kenmor 1-1934

Parduodamas namas

Eddy Rd. ir St. Clair rajone. 6 kamb. Plytelių vonia. Kaina \$9,950. Šaukti: AC 1-6977.

(47)

Parduodami 5 kamb. baldai
7605 Star Ave., telef. HE 1-1620.

(46)

I. J. SAMAS JEWELER

Švelčariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai
Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairus dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Bute: WA 1-2354

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio
OFISO TELEF.: MAIN 1-1773. REZIDENCIJA: PENINSULA 2521
Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiestyje, kreipkitės į mane, gausite pigią kainą. Taipgi gausit patarnavimą įvairiose apdraudos-insurance reikaluose.

Sutaisau paskolas pirmo morkčio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojama. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE. EX 1-1143
Lietuvių Klubo Direkcija, visus lietuvius ir jų draugus, kviečia nepamiršti 1958 m. lietuvių klubo.

Praleiskite laisvalaikį su sąvais savuose namuose. Klubas turi įvairių garsiakalbių. Sėdėdami bet kurioje vietoje, galite klausytis muzikos, lietuvių radijo valandėlių. Visą laiką veikia televizijos aparatas. Penktadieniais veikia lietuviškų valgių virtuvė.

Atsilankę neapsirinksite, visų patogumai Jums.

Mes kepame visokių pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bel-Obelenis

6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525
Antroji mūsų krautuvė yra
1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551
Čia Jūs gausite įvairiausių vyną, alų ir geriausius mėsos produktus.

Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Della E. Jakubs & William J. Jakubs
Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai
35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo.
6621 Edna Avenue 936 East 185 St.
EN 1-1763 KE 1-7770

